

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DELEGATURA W GDAŃSKU

LGD.410.11.3.2024

Roman Zrój
Prezes Stowarzyszenia Pomocy Osobom
Wychodzącym na Wolność „Emaus”
Stowarzyszenie Pomocy Osobom
Wychodzącym na Wolność „Emaus”
ul. Sandomierska 55/57, 80-074 Gdańsk

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/031 Funkcjonowanie Funduszu Sprawiedliwości

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Stowarzyszenie pomocy Osobom Wychodzącym na Wolność „Emaus” w Gdańsku, dalej: „Stowarzyszenie”, „beneficjent.”
Kierownik jednostki kontrolowanej	Roman Zrój, Prezes Stowarzyszenia, 30 października 1996 r., dalej: „Prezes”.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Uzyskiwanie dofinansowania ze środków Funduszu Sprawiedliwości dalej również : „Fundusz”. 2. Wykonywanie umowy na realizację zadań Funduszu Sprawiedliwości. Kontrola obejmuje umowę nr DFS-V.7222.15.2023. dalej również : „Umowa”.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2021 r. do dnia zakończenia kontroli z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, o ile mają one związek z kontrolowaną działalnością, w szczególności realizowaną umową dotacji.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontrolerzy	1. Agnieszka Solecka, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr LGD/92/2024 z 3 czerwca 2024 r. 2. Ewa Jasiurska, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr LGD/96/2024 z 17 czerwca 2024 r., nr LGD/97/2024 z 18 czerwca 2024 r., nr LGD/ 146/2024 z 10 października 2024 r.

(akta kontroli str. 1-6)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Przeprowadzona kontrola realizacji przez Stowarzyszenie zadania finansowanego przy udziale środków Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości wykazała, że zostało ono wykonane, co do zasady zgodnie z postanowieniami umowy dotacji zawartej z Dysponentem Funduszu – Ministrem Sprawiedliwości.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Stowarzyszenie prawidłowo realizowało zadania w zakresie pomocy postpenitencjarnej, do których zobowiązało się w umowie nr DFS-V.7222.15.2023, w tym w szczególności (do 30 czerwca 2024 r.) zapewniło miejsce czasowego schronienia dla 60 byłych osadzonych. Dysponowało również wyspecjalizowanym zespołem kadrowym, zapleczem organizacyjnym i lokalowym, tj. stacjonarnym ośrodkiem readaptacyjnym.

Wydatki na realizację Projektu zostały poniesione na zadania wskazane w umowie, ujęte w wyodrębnionej ewidencji księgowej oraz prawidłowo

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

udokumentowane. Stowarzyszenie wywiązywało się z obowiązków sprawozdawczych na rzecz Dysponenta Funduszu.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- realizacji niektórych obowiązków sprawozdawczych w sposób niepełny i nieodzwierciedlający faktycznego stanu realizacji Umowy, poprzez przekazywanie danych niezgodnych z dokumentacją źródłową,
- niedokonania zwrotu kwoty 429,36 zł z tytułu niewykorzystanej dotacji,
- niezwrócenia Dysponentowi Funduszu³ kosztów administracyjnych w wysokości 5 106,08 zł, przekraczających określony w Umowie procentowy udział kosztów administracyjnych w wydatkach kwalifikowalnych,
- nieprzekazania lub nieterminowego przekazania właściwym kuratorom, sądom, zakładom karnym i aresztom śledczym informacji o pomocy świadczonej w ramach Umowy,
- nieterminowego przekazania Dysponentowi dokumentacji zdjęciowej Ośrodka w którym udzielano pomocy,
- niezamieszczenia na terenie Ośrodka, w którym Stowarzyszenie realizowało Projekt plakatu informującego o finansowaniu zadań ze środków Funduszu,
- nieskutecznego nadzoru koordynatora działań projektu nad realizacją Umowy w zakresie sporządzania dokumentacji finansowo – księgowej oraz sprawozdawczości.

Z uwagi na zakres kompetencji kontrolnych NIK w odniesieniu do Stowarzyszenia jako podmiotu nienależącego do sektora finansów publicznych nie dokonano oceny celowości oraz rzetelności realizacji przez Stowarzyszenie zadań finansowanych ze środków dotacji.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu
faktycznego

Stowarzyszenie w dniu 15 marca 2023 r. zawarło jedną umowę nr DFS-V.7222.15.2023 na powierzenie realizacji zadań ze środków Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości w zakresie Udzielania pomocy osobom pozbawionym wolności, zwalnianym z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz osobom im najbliższym, dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych i niedziałających w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszeń, fundacji, organizacji i instytucji na lata 2023-2025, dalej także : „Umowa”.

Przedmiotem Umowy jest realizacja zadań w zakresie udzielania pomocy osobom pozbawionym wolności, zwalnianym z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz osobom im najbliższym, o której mowa w § 39 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 września 2017 r. w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej - Funduszu Sprawiedliwości⁴, określonych w złożonej przez Wykonawcę ofercie, mających na celu stworzenie ogólnopolskiej, kompleksowej sieci pomocy osobom pozbawionym wolności, zwalnianym z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz osobom im najbliższym, w sposób zgodny z warunkami realizacji zadania umieszczonymi w ogłoszeniu o konkursie⁵ z 24 listopada 2022 r. w ramach „Programu Pomocy

³ Minister Sprawiedliwości - dalej: „Dysponent”.

⁴ Dz. U. z 2024 r., poz. 1605., dalej: „rozporządzenie w sprawie Funduszu”.

⁵ XIII otwarty konkurs ofert na powierzenie realizacji zadań ze środków Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej - Funduszu Sprawiedliwości w zakresie Udzielania pomocy osobom pozbawionym wolności, zwalnianym z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz osobom im najbliższym, dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych

Postpenitencjarnej udzielanej przez organizacje pozarządowe na lata 2023 - 2025 z 23 listopada 2022 r.", zwanego dalej „Programem”.

Przedmiot Umowy realizowany jest od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2025 r.

(akta kontroli str.7-132)

1. Stowarzyszenie powstało w 1996 r. i zostało wpisane do Rejestru Stowarzyszeń na podstawie postanowienia⁶ Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku z 30 października 1996 r., a do Krajowego Rejestru Sądowego (dalej: „KRS”) 20 czerwca 2002 r.

(akta kontroli str. 133-135)

2. Cele Stowarzyszenia określone w jego Statucie wpisywały się w jeden z celów Funduszu Sprawiedliwości tj. pomoc postpenitencjarną osobom pozbawionym wolności, zwalnianym z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz osobom im najbliższym.

Cele statutowe Stowarzyszenia:

- 1) Zapobieganie powrotowi do przestępstwa osób uprzednio aresztowanych lub karanych, który byłby uwarunkowany brakiem środków do życia, brakiem mieszkania, brakiem pracy;
- 2) Pomoc osobom opuszczającym zakłady karne i areszty śledcze w adaptacji do nowych warunków życia, zwłaszcza zaś pomoc w znalezieniu odpowiedniego zatrudnienia, znalezienie mieszkania, pomoc prawna przy kompletowaniu dokumentów niezbędnych do normalnego funkcjonowania na wolności;
- 3) Prowadzenie na terenie Rzeczypospolitej Polskiej Domów Pomocy Emaus dla osób opuszczających areszty śledcze i zakłady karne, a niemających środków do życia, nieposiadających zameldowania, nie mających mieszkania, pragnących oderwać się od poprzednich kryminogennych warunków bytowania;
- 4) Kształtowanie w duchu chrześcijańskiej opinii środowiskowej wobec osób uprzednio karanych i aresztowanych, które pragną zmienić swoje uprzednio naganne postępowanie;
- 5) Działania resocjalizacyjne, rehabilitacyjne i terapeutyczne w stosunku do osób, które opuszczają zakłady karne i areszty śledcze z wolą zmiany naganego trybu życia;
- 6) Pomoc w wyżywieniu i odzianiu osobom opuszczającym zakłady karne i areszty śledcze;
- 7) Pomoc w naprawie relacji rodzinnych osób opuszczających zakłady karne i areszty śledcze.

(akta kontroli str. 51-78, 136-148)

3. Prezes wyjaśnił, że od czasu powstania do 2008 r. Stowarzyszenie finansowało swoje zadania przede wszystkim ze środków własnych uzyskanych z wynajmu pomieszczeń magazynowych, a przez jeden rok otrzymywało dotację z Funduszu Przeciwdziałania Alkoholizmowi.

W latach 2008 - 2023 działalność prowadzonego przez Stowarzyszenie Domu Pomocy Emaus – dalej również: „Ośrodek” współfinansowana była ze środków Ministerstwa Sprawiedliwości - Fundusz Pomocy Postpenitencjarnej, Fundusz Sprawiedliwości⁷.

i niedziałających w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszeń, fundacji, organizacji i instytucji na lata 2023-2025 (BYDGOSZCZ).

⁶ I Ns. Rej.St. 404/96.

⁷ Na podstawie umowy z FPP nr DWOiP 523-33/08 na kwotę 53.000 zł, umowy z FPP nr DWOiP-V-523-20/09 na kwotę 100 000 zł, umowy z FPP nr DWOiP-1 523-28/10 na kwotę 140 000 zł, umowy z FPP nr DWOiP-I 55/29/11 na kwotę 100 000 zł, umowy z FPPiPP nr DWOiP -1-552-24/13 na kwotę 100 000 zł, umowy z FPPiPP nr DWOiP 1-552-24/13 na kwotę 75 000 zł, umowy z FPPiPP nr DWOiP- 1-

Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku (dalej: „MOPR”) poinformował, że pracownicy socjalni MOPR w Gdańsku współpracują z pracownikami Stowarzyszenia w ramach prowadzonej pracy socjalnej na rzecz osób zwracających się o pomoc, które przed umieszczeniem w zakładzie karnym lub areszcie śledczym zamieszkiwały na terenie Gdańska, nie posiadają pracy, nie posiadają wystarczających środków do życia, są osobami zagrożonymi bezdomnością, a jednocześnie wykazują gotowość na dokonanie zmian w swoim życiu i przebywają w Domu Pomocy „EMAUS” prowadzonym przez Stowarzyszenie. W ramach prowadzonej pracy socjalnej osobom opuszczającym zakłady karne i areszty śledcze udzielana jest również informacja o przysługujących im prawach oraz instytucjach i organizacjach działających na terenie miasta Gdańska, do których należy Stowarzyszenie. Dyrektor MOPR poinformował, że nie zawierał ze Stowarzyszeniem porozumień oraz umów na realizację zadań publicznych.

Z informacji uzyskanej z Urzędu Miejskiego w Gdańsku wynika, że Stowarzyszenie w latach 2008-2024 nie otrzymało żadnych dotacji od Gminy Gdańsk.

(akta kontroli str.149-168, 243-246)

4. Stowarzyszenie dysponowało następującym potencjałem wymaganym do realizacji zadania będącego przedmiotem umowy nr DFS-V.7222.15.2023:

- budynek wolnostojący, parterowy, a w nim siłownia z piecem grzewczym, 6 pokoi mieszkalnych w tym: cztery pokoje jednoosobowe oraz dwa pokoje trzyosobowe, wyposażonych w podstawowe sprzęty domowe tj. pojedynczy tapczan lub wersalka, szafa ubraniowa, szafka na bieliznę osobistą, stolik lub stół z krzesłami lub taboretami, lodówka, telewizor; ponadto WC toaleta damska, pomieszczenie w którym znajduje się: oddzielone pomieszczenie WC, kabina prysznicowa oraz pralka automatyczna, magazynek tzw. żywnościowy wyposażony w lodówkę, pomieszczenie do przechowywania środków sanitarnych, higienicznych itp.; kuchnia wyposażona w podstawowe sprzęty tj. szafki kuchenne z wyposażeniem, kuchenka gazowo-elektryczna, lodówka; świetlica; pomieszczenie (w wyodrębnionej części budynku) zapewniające beneficjentom dyskrecję podczas spotkań z osobami pierwszego kontaktu.
- koordynator projektu: współzałożyciel Stowarzyszenia, doświadczenie w zakresie rozliczania i koordynacji projektów współfinansowanych ze środków publicznych i Unijnych,
- psycholog: zatrudniona w Areszcie Śledczym w Gdańsku, od 2015 r. terapeuta uzależnień zajmująca się diagnozą psychologiczną,
- doradca zawodowy z wykształceniem pedagogicznym w specjalności psychopedagogika, ukończyła również studia podyplomowe: Doradztwo zawodowe w 2008 r., wykładowca, trener prowadzący warsztaty i konsultacje, wykonujący pracę socjalną na rzecz mieszkańców Domu Pomocy Emaus,
- osoby pierwszego kontaktu wskazane ofercie:
 - a) Ksiądz, duszpasterz osadzonych, 13 letni staż pracy w Areszcie Śledczym w Gdańsku,
 - b) osoba z wykształceniem pedagogicznym w specjalności „Resocjalizacja” z 25 letnim stażem w Służbie Więziennej, członek Komisji Penitencjarnej oceniającej postępy resocjalizacji skazanych.
 - c) wieloletni Oddziałowy i Dowódca Zmiany w Areszcie Śledczym w Gdańsku, z wieloletnim doświadczeniem w pracy z osobami tymczasowo aresztowanymi,

552-5/15 na kwotę 73 000 zł, umowy z FPPIPP nr DWOiP-1-7222-24/17 na kwotę 70 000 zł, umowy z FPPIPP nr DWOiP-1-7222-59/17 na kwotę 100 000 zł, umowy z FPP nr DFS-V.7222.2019 na kwotę 182 611,69 zł umowy z FPP nr DFS-V-7222.87.2019 na kwotę 841168 zł.

skazanymi⁸.

Zadeklarowano dni przyjęć osoby pierwszego kontaktu codziennie od poniedziałku do piątku, kontakt telefoniczny codziennie od godz. 8 do godz. 20, a godziny przyjęć osoby pierwszego kontaktu od godziny 10 do 12, a w czwartek od godz. 10 do 18.

(akta kontroli str.40-41, 178-242)

Stowarzyszenie użytkuje na podstawie umowy odpłatnego użytkowania⁹ budynek wskazany w ofercie w ramach XIII Konkursu na powierzenie realizacji zadań ze środków Funduszu Sprawiedliwości, w którym prowadzona jest działalność Stowarzyszenia tj. Dom Pomocy Emaus.

Stowarzyszenie nie podzlecało zadań innym podmiotom.

(akta kontroli str.169-177, 243-246, 949-953)

W wyniku oględzin budynku przy ul. Sandomierskiej 55/56 w Gdańsku będącego siedzibą Ośrodka ustalono, że stan zasobu administracyjno – rzeczowego oraz biura Ośrodka był zgodny ze stanem wykazany w Ofercie. Budynek Ośrodka był dobrze skomunikowany, wyposażony w niezbędne media oraz monitorowany. Wszystkie pokoje mieszkalne oraz kuchnia zostały wyposażone w niezbędne tekstylia oraz sprzęt i meble. Funkcję pomieszczenia szkoleniowego oraz kaplicy pełniła przestronna świetlica. Pomieszczenie przeznaczone do spotkań podopiecznych z osobami pierwszego kontaktu oraz specjalistami zostało wyposażone w niezbędne meble i sprzęt oraz zlokalizowane w miejscu zapewniającym podopiecznym dyskrecję. Biuro Ośrodka wyposażono w sprzęty niezbędne do przechowywania dokumentacji, w tym danych osobowych oraz niezbędny sprzęt komputerowy stanowiący własność Stowarzyszenia. Otoczenie i wnętrze budynku było czyste i estetyczne, a stan i wyposażenie wszystkich pomieszczeń sanitarnych i gospodarczych był dobry.

Na ścianie szczytowej budynku przy bramie wjazdowej znajdowała się tablica informująca o finansowaniu działalności Ośrodka ze środków Funduszu z logotypem Ministerstwa Sprawiedliwości i Funduszu o treści zgodnej z wytycznymi przekazanymi przez Dysponenta po podpisaniu Umowy: „Ośrodek Pomocy Postpenitencjarnej Dom Pomocy Emaus” oraz godzinami otwarcia Ośrodka w poszczególnych dniach tygodnia.

Stowarzyszenie nie zamieściło na terenie Ośrodka plakatu informacyjnego o finansowaniu zadań realizowanych w ramach Umowy ze środków Funduszu Sprawiedliwości, do czego zobowiązywał § 7 ust. 5 Umowy, w związku z § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych¹⁰ (co opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

Stowarzyszenie nie prowadziło strony internetowej. Prezes wyjaśnił, że Stowarzyszenie zrezygnowało z prowadzenia strony internetowej z powodu wysokich kosztów usług informatycznych.

(akta kontroli str. 290-294, 978, 1000-1026, 1027-1041, 1042)

⁸ Na podstawie formularza zmian z dnia 3 marca 2023 r. do oferty.

⁹ Umowa oddania przez Miasto Gdańsk gruntu do odpłatnego użytkowania – Akt notarialny nr 14129/1998 przekazanie do 31 grudnia 2018 r., przedłużone aktem notarialnym nr 16233/2017 do 31 grudnia 2028 r.

¹⁰ Dz.U. z 2021 r., poz.953 ze zm. – dalej: „rozporządzenie w sprawie działań informacyjnych”.

5. Stowarzyszenie uzyskało informację o możliwości ubiegania się o sfinansowanie zadania ze środków Funduszu ze strony internetowej Funduszu Sprawiedliwości.

(akta kontroli str. 243)

Stowarzyszenie uzyskało dotację w wyniku rozstrzygnięcia XIII otwartego konkursu ofert na powierzenie realizacji zadań ze środków Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości w zakresie Udzielania pomocy osobom pozbawionym wolności, zwalnianym z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz osobom im najbliższym, dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych i nie działających w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszeń, fundacji, organizacji i instytucji na lata 2023-2025 (BYDGOSZCZ).

(akta kontroli str. 247-285)

Stowarzyszenie złożyło ofertę w Aplikacji Funduszu Sprawiedliwości 26 stycznia 2023 r., a w wersji papierowej 31 stycznia 2023 r.¹¹ tj. w terminach i formie określonej w ogłoszeniu o XIII Konkursie ofert na powierzenie realizacji zadań z Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości.

Ponadto oferta została złożona na właściwym formularzu wraz ze wszystkimi wymaganymi załącznikami, oferta wraz z załącznikami została podpisana przez osoby upoważnione (wersja papierowa oferty i wersja przez Aplikację Funduszu Sprawiedliwości), Oferta została złożona przez uprawniony podmiot tj. jednostkę niezaliczaną do sektora finansów publicznych i nie działającą w celu osiągnięcia zysku – Stowarzyszenie.

(akta kontroli str. 281-284, 920)

Dysponent nie stwierdził braków formalnych w ofercie złożonej przez Stowarzyszenie w XIII Konkursie na powierzenie realizacji zadań ze środków Funduszu Sprawiedliwości.

(akta kontroli str. 281-284)

Stowarzyszenie uzyskało informację o przyznaniu dofinansowania ze środków Funduszu Sprawiedliwości ze strony internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości, a następnie pismem z 23 lutego 2023 r. informację z Departamentu Funduszu Sprawiedliwości o kwocie (1 042 455,00 zł) przyznanej dotacji.

Jednocześnie Dysponent wystąpił o skorygowanie oferty w następującym zakresie:

- określenie godzin otwarcia Ośrodka zgodnie z zapisami zawartymi w ogłoszeniu konkursowym – ośrodek powinien być otwarty minimum 2 razy w tygodniu po 8 godzin dziennie (w tym co najmniej raz do 18.00),
- rozszerzenie realizacji zadania nr 6 „Zakup materiałów i narzędzi” oraz zadania nr 10 „Pokrywanie kosztów badań specjalistycznych” na wszystkie lata realizacji projektu, odpowiednio rozkładając koszty poszczególnych zadań,
- zmianę jednostek miary w zadaniu nr 1 „Pokrywanie kosztów czasowego zakwaterowania” (koszt energii elektrycznej, gazu wody i wywozu odpadów powinien być ujęty w skali rocznej, a nie miesięcznej),
- zmianę jednostek miary w zadaniu nr 1 „Pokrywanie kosztów czasowego zakwaterowania” koszty posiłków, środków czystości, leki i środki sanitarne, urządzenia i sprzęt kuchenny, wyposażenie pokoi mieszkalnych, meble

¹¹ Wysłana 27 stycznia 2023 r.

pokoju (jako jednostka powinien zostać przyjęty jeden pakiet na każdy rok realizacji zadania),

– zmianę jednostek miary w zadaniu nr 4 „Organizowanie i finansowanie szkoleń” (jako jednostka powinien zostać przyjęty jeden pakiet na każdy rok realizacji zadania),

– zmianę jednostki miary w zadaniu nr 7 „Pokrywanie kosztów związanych ze specjalistycznym leczeniem” - jako jednostka powinien zostać przyjęty jeden pakiet na każdy rok realizacji zadania,

– zmianę jednostki miary w zadaniu nr 10 „Pokrywanie kosztów badań specjalistycznych” - jako jednostka powinien zostać przyjęty jeden pakiet na każdy rok realizacji zadania,

– zmianę jednostki miary w zadaniu nr 13 „Pomoc rzeczowa” – należy zmienić jednostkę miary biletów komunikacji miejskiej oraz odzieży i obuwia na 1 pakiet dla każdego roku realizacji zadania.

Stowarzyszenie skorygowało ofertę we wskazanym zakresie co znalazło odzwierciedlenie w ofercie stanowiącej załącznik do zawartej Umowy.

(akta kontroli str. 100-116, 286-289)

W dniu 20 listopada 2023 r. pomiędzy Stowarzyszeniem a Dysponentem został podpisany Aneks nr 1 do Umowy zgodnie z ofertą z 8 listopada 2023 r.¹² oraz formularzem zmian z 7 listopada 2023 r. w zakresie:

- wskazania jeszcze jednej osoby pierwszego kontaktu tj. wieloletniego Oddziałowego i Dowódcy Zmiany w Areszcie Śledczym w Gdańsku, z wieloletnim doświadczeniem w pracy z osobami tymczasowo aresztowanymi, skazanymi, zatrudnionego 64 godziny miesięcznie na podstawie umowy zlecenie;

- zmiany wartości docelowych zaplanowanych do osiągnięcia rezultatów i produktów w związku ze znacznym wzrostem zainteresowania osób opuszczających zakłady karne:

a) udzielanie całodobowego schronienia z 90 do 120 osób,

b) promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa z 90 do 120 osób,

c) podnoszenie kompetencji społecznych z 90 do 120 osób,

- zmiany wysokości środków przeznaczonych na poszczególne zadania:

a) pokrywanie kosztów czasowego zakwaterowania:

- posiłki i ich przygotowanie z 133 042,50 zł do 141 542,50 zł,
- opłata za energię elektryczną z 12 tys. zł do 9 tys. zł,
- opłata za gaz z 12 tys. zł do 9 tys. zł,
- leki i środki sanitarne 4,2 tys. zł do 2,2 tys. zł,

b) zakup materiałów, narzędzi i wyposażenia z 1,1 tys. zł do 0,6 tys. zł.

(akta kontroli str.120-128, 298-300)

6. Przedmiotem Umowy była realizacja zadań określonych w § 4 ust. 1 punkt 1, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 13 Ogłoszenia o konkursie, zgłoszonych przez Stowarzyszenie w ofercie. Do 30 czerwca 2024 r. tj. na połowę okresu realizacji Umowy wydatki przedstawiały się następująco:

¹² O sumie kontrolnej 963f-1da3-b51d.

- pkt 1) pokrywanie kosztów czasowego zakwaterowania lub udzielanie schronienia w ośrodku dla bezdomnych (dalej: „Zad.1 – koszty czasowego zakwaterowania”) – 241,7 tys. zł (42,7%);
 - pkt 3) organizowanie i finansowanie poradnictwa prawnego, promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej – w tym obowiązkowo promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej, m.in. w zakresie poradnictwa i pomocy w uzyskaniu wsparcia innych instytucji rynku pracy (dalej: „Zad.3 – poradnictwo prawne”) – 30,0 tys. zł (46,3%);
 - pkt 4) organizowanie i finansowanie szkoleń i kursów podnoszących kwalifikacje zawodowe oraz pokrywanie kosztów egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe (dalej: „Zad.4 – szkolenia i kursy zawodowe”) – 6,2 tys. zł (16,1%);
 - pkt 5) organizowanie i finansowanie programów podnoszących kompetencje społeczne, mających na celu przeciwdziałanie czynnikom kryminogennym, a zwłaszcza agresji i przemocy, w tym przemocy w rodzinie, oraz problemom uzależnień (dalej: „Zad.5 – programy dot. kompetencji społecznych”) – 42,0 tys. zł (47,3%);
 - pkt 6) zakup materiałów, narzędzi, wyposażenia oraz urządzeń niezbędnych do realizacji programów, o których mowa w pkt. 5, oraz szkoleń i kursów podnoszących kwalifikacje zawodowe, a także wykonywania pracy nieodpłatnej (dalej: „Zad.6 – zakup materiałów i narzędzi”) – 0,5 tys. zł (4,8%);
 - pkt 7) pokrywanie kosztów związanych ze specjalistycznym leczeniem lub rehabilitacją leczniczą oraz uzyskiwaniem orzeczeń o niepełnosprawności, stopniu niepełnosprawności lub niezdolności do pracy (dalej: „Zad.7 – leczenie specjalistyczne lub rehabilitacja”) – 0 zł;
 - pkt 10) pokrywanie kosztów badań specjalistycznych wymaganych przy kwalifikowaniu do udziału w programach, o których mowa w pkt. 5, szkoleniach i kursach podnoszących kwalifikacje zawodowe oraz pracy wykonywanej nieodpłatnie (dalej: „Zad.10 – badania specjalistyczne”) – 0,2 tys. zł (6,2%);
 - pkt 11) pokrywanie kosztów grupowego ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków osób zakwalifikowanych do udziału w szkoleniach i kursach podnoszących kwalifikacje zawodowe, programach, o których mowa w pkt. 5, oraz pracy wykonywanej nieodpłatnie (dalej: „Zad.11 – ubezpieczenie grupowe”) – 0,5 tys. zł (32%);
 - pkt 12) promowanie i wspieranie inicjatyw i przedsięwzięć służących skutecznej readaptacji skazanych, działań o charakterze edukacyjnym i informacyjnym, organizowanie i prowadzenie szkoleń, organizowanie i zlecanie badań naukowych dotyczących sytuacji osób skazanych (dalej: „Zad.12 – readaptacja”) – 0,6 tys. zł (3%);
 - pkt 13) pokrywanie kosztów związanych z organizacją i udzielaniem pomocy rzeczowej w formie: b) odzieży, bielizny, obuwia, środków czystości i higieny osobistej lub bonów towarowych; c) biletów komunikacji miejskiej (dalej: „Zad.13 – pomoc rzeczowa”) – 6,3 tys. zł (29%);
- Łącznie Stowarzyszenie wydatkowało 328,0 tys. zł co stanowiło 40,2% kwoty¹³ przyznanej dotacji (bez kosztów administracyjnych).

(akta kontroli str. 596-626)

W okresie od 1 stycznia 2023 r. do 30 czerwca 2024 r. (tj. połowa okresu obowiązywania umowy) określone w Umowie **rezultaty** zostały zrealizowane w następującym zakresie:

- udzielenie wsparcia osobom przebywającym w ZK (dalej: „R.1 - wsparcie osób w ZK”) – 11 tj. 36,67%; Prezes wyjaśnił, że udzielanie wsparcia osobom

¹³ Przy procentowym wykorzystaniu kwoty dotacji należy uwzględnić fakt nierównych (coraz większych) kwot przyznawanych w kolejnych latach.

przebywającym w ZK jest szerokim pojęciem po raz pierwszy zastosowany w wymaganiach konkursowych. Stowarzyszenie udziela pomocy osobom w ZK tylko na podstawie talonu zatwierdzonego przez Dyrektora jednostki lub wyznaczonego funkcjonariusza zgodnie z regulaminem wykonywania kary pozbawienia wolności. Wielu osadzonych zwraca się o pomoc rzeczową jednakże nie realizują informacji zwrotnej o konieczności nadesłania talonu, dlatego realizacja zadania jest sporadyczna.

- wsparcie dla osób zwalnianych z ZK (dalej: „R.2 – wsparcie zwalnianych z ZK”) – 68 osób tj. 75,56%,
- udzielenia wsparcia osobom najbliższym (dalej: „R.3 – wsparcie najbliższych”) – 0%; Prezes wyjaśnił, że zerowy poziom realizacji wynika z faktu, że pomocy rodzinom osadzonych można udzielać przez okres 3 miesięcy od osadzenia w ZK, co jest skomplikowane przez fakt cenzurowania korespondencji i upływ czasu.
- udzielanie całodobowego schronienia i pokrywanie kosztów zakwaterowania (dalej: „R.4 - schronienie i zakwaterowanie”) – 67 osób tj. w 55,83%,
- promocja zatrudnienia, aktywizacja zawodowa (dalej: „R.5 - promocja zatrudnienia”) – 65 osób tj. 54,17%,
- szkolenia i kursy podnoszące kwalifikacje zawodowe (dalej: „R.6 – szkolenia i kursy zawodowe”) – 12 tj. 38,71%,
- - podnoszenie kompetencji społecznych (dalej: „R.7 –kompetencje społeczne”) – 65 osób tj. 54,17%,
- promocja inicjatyw wspierających readaptację skazanych (dalej: „R.8 – readaptacja”) – 1 inicjatywa tj. 25%,
- udzielanie pomocy rzeczowej (dalej: „R.9 – pomoc rzeczowa”) –37 tj. 27,41%; Prezes wyjaśnił, że Stowarzyszenie nie może rozliczać pomocy udzielanej ze środków własnych lub darowizn;
- podjęcie zatrudnienia (dalej: „R.10 – zatrudnienie”) – 36 osób tj. 40%; Prezes wyjaśnił, że: podjęcie zatrudnienia wynika z predyspozycji zawodowych i zdrowotnych beneficjentów. Nie zawsze zmotywowani są do zmiany czy podnoszenia kwalifikacji zawodowych. W celu poprawienia wskaźnika przeprowadzono rozmowę z doradcą zawodowym w celu zwiększenia jego zaangażowania w motywowanie podopiecznych.

(akta kontroli str. 290-294, 298-300,596-626)

W okresie od 1 stycznia 2023 r. do 30 czerwca 2024 r. (tj. połowa okresu obowiązywania umowy) określone w Umowie produkty zostały zrealizowane w następującym zakresie procentowym:

- liczba osób pozbawionych wolności, którym podmiot planuje udzielić wsparcia (dalej: „ P. 1 - wsparcie osób w ZK – planowana liczba”) – 9 osób tj. 30%; Prezes wyjaśnił, że realizacja produktu zależna jest nie tylko od Stowarzyszenia, ale również od kadry ZK i AŚ i od przepływu informacji między tymi podmiotami;
- liczba osób zwolnionych, którym podmiot planuje udzielić wsparcia (dalej: „P.2 - wsparcie osób zwolnionych – planowana liczba”) – 68 osób tj. 75,6%,
- liczba osób najbliższych, którym podmiot planuje udzielić wsparcia (dalej: „P.3 - wsparcie osób najbliższych – planowana liczba”) – 0%;
- liczba osób, która skorzystała z zadania: pokrywanie kosztów czasowego zakwaterowania lub udzielanie schronienia w ośrodku dla bezdomnych (dalej: „P.- 4 czasowe zakwaterowanie - liczba osób”) –67 osób tj. 55,83%,
- liczba osób, która skorzystała z zadania: organizowanie i finansowanie poradnictwa prawnego, promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej - w tym obowiązkowo promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej, m.in. w zakresie poradnictwa i pomocy w uzyskaniu wsparcia innych instytucji rynku pracy (dalej: „P.5 - poradnictwo prawne - liczba osób”) –65 osób tj. 54,18%,

- liczba osób, która skorzystała z zadania: organizowanie i finansowanie szkoleń i kursów podnoszących kwalifikacje zawodowe oraz pokrywanie kosztów egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe (dalej: „P.6 – szkolenia i kursy zawodowe - liczba osób”) – 12 osób tj. 13,33%; Prezes wyjaśnił, że niska realizacja wskaźnika wynika z braku motywacji podopiecznych do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- liczba osób, która skorzystała z zadania: organizowanie i finansowanie programów podnoszących kompetencje społeczne, mających na celu przeciwdziałanie czynnikom kryminogennym, a zwłaszcza agresji i przemocy, w tym przemocy w rodzinie, oraz problemom uzależnień (dalej: „P.7 – podnoszenie kompetencji społecznych - liczba osób”) – 65 tj. 54,17%;
- liczba osób, która skorzystała z zadania: pokrywanie kosztów związanych ze specjalistycznym leczeniem lub rehabilitacją leczniczą oraz uzyskiwaniem orzeczeń o niepełnosprawności, stopniu niepełnosprawności lub niezdolności do pracy (dalej: „P.8 – leczenie specjalistyczne lub rehabilitacja - liczba osób”) – 0%; Prezes wyjaśnił, że podopieczni nie wymagali takiej pomocy.
- liczba osób, która skorzystała z zadania: promowanie i wspieranie inicjatyw i przedsięwzięć służących skutecznej readaptacji skazanych, działań o charakterze edukacyjnym i informacyjnym, organizowanie i prowadzenie szkoleń, organizowanie i zlecanie badań naukowych dotyczących sytuacji osób skazanych – (dalej: „P.9 – readaptacja - liczba osób”) – 10 osób tj. 33,33%; Prezes wyjaśnił, że pula środków jest niewystarczająca na zlecenie badań naukowych czy prowadzenie szkoleń.
- liczba osób, która skorzystała z zadania: pokrywanie kosztów związanych z organizacją i udzielaniem pomocy rzeczowej – (dalej: „P.10 – pomoc rzeczowa - liczba osób”) – 36 osób tj. 26,67%; Prezes wyjaśnił, że Stowarzyszenie nie może rozliczać w tym zadaniu pomocy rzeczowej udzielanej we własnym zakresie lub uzyskanych od osób trzecich.
- liczba osób, która podjęła zatrudnienie w danym okresie (dalej: „P.11 zatrudnienie - liczba osób”) – 36 osób tj. 40%; Prezes wyjaśnił, że podopieczni podejmują zatrudnienie, jednak najczęściej jest to zatrudnienie dorywcze.

Ponadto Prezes Stowarzyszenia wyjaśnił, że: w połowie realizacji Projektu nie można mówić jednoznacznie o zagrożeniu realizacji produktów. Specjaliści zatrudnieni przy realizacji Umowy zobowiązani zostali do wnikliwego podejścia do każdego beneficjenta, rozpoznania jego potrzeb i motywowania do zmiany.

NIK zauważa, że realizacja wskaźników dotyczących wsparcia dla osób zwalnianych z ZK, udzielania całodobowego schronienia i pokrywania kosztów zakwaterowania, promocji zatrudnienia, aktywizacji zawodowej podnoszenia kompetencji społecznych nie jest zagrożona.

Natomiast realizacja wskaźników dotyczących udzielenia wsparcia osobom przebywającym w ZK, leczenia specjalistycznego lub rehabilitacji oraz liczby osób najbliższych, którym podmiot planuje udzielić wsparcia, w ograniczonym stopniu zależy od działań Stowarzyszenia.

Osiągnięcie wskaźników dotyczących prowadzenia szkoleń i kursów zawodowych oraz udzielania pomocy rzeczowej jest możliwe w przypadku zintensyfikowania przez Stowarzyszenie działań w tym zakresie.

(akta kontroli str. 290-294,596,626)

7. W złożonej ofercie Stowarzyszenie w następujący sposób określiło trwałość zakładanych rezultatów zadania: „Prognozować należy, iż efektywność kursów zawodowych zakończonych uzyskaniem świadectwa wyniesie 100%. Efektywność udzielania całodobowego schronienia i czasowego zakwaterowania jest zależna od liczby wymagających pomocy zgłaszających się do Domu Pomocy

Emaus i ich akceptacji dla oferowanych form wsparcia oraz obowiązujących w placówce zasad. W przypadku zajęć terapeutycznych, aktywizacji zawodowej itp. ich skuteczność można określić na podstawie działań dotychczas prowadzonych z zastrzeżeniem, że w miarę obiektywny pomiar skuteczności jest możliwy nie wcześniej niż po 5 latach po zakończeniu działań. Nie mniej można domniemywać, iż działania prowadzone w Domu Pomocy Emaus choć w minimalnym stopniu to jednak przyczynią się do readaptacji skazanych i beneficjenci nie powrócą na drogę przestępstwa, pomogą w wychodzeniu z bezdomności."

Ponadto projekt jest na półmetku jego realizacji i nie można określić trwałości rezultatów.

(akta kontroli str. 49)

8. Realizowane zadania takie jak: pokrywanie kosztów czasowego zakwaterowania lub udzielanie schronienia w ośrodku dla bezdomnych; organizowanie i finansowanie promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej – w tym obowiązkowo promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej, organizowanie i finansowanie szkoleń i kursów podnoszących kwalifikacje zawodowe; organizowanie i finansowanie programów podnoszących kompetencje społeczne, mających na celu przeciwdziałanie czynnikom kryminogennym, pokrywanie kosztów związanych z organizacją i udzielaniem pomocy rzeczowej wpisywały się w jeden z celów Funduszu Sprawiedliwości tj. pomoc postpenitencjarną osobom pozbawionym wolności, zwalnianym z zakładów karnych i aresztów śledczych.

(akta kontroli str. 611-619)

9. Stowarzyszenie nie było zobowiązane do prowadzenia szczegółowego planu promocji prowadzonej działalności. W ramach realizacji zadania „promowanie i wspieranie inicjatyw i przedsięwzięć służących skutecznej readaptacji skazanych, działań o charakterze edukacyjnym i informacyjnym” Stowarzyszenie przygotowało ulotki, które przed drukiem, jak wyjaśnił Prezes, uzyskały akceptację opiekuna Projektu.

(akta kontroli str. 290-296)

Stowarzyszenie prowadziło Dom Pomocy Emaus od 1997 roku. W latach 2008-2022 prowadzenie Domu było współfinansowane z Funduszu Sprawiedliwości. W ramach Umowy DFS-V.7222.15.2023 Stowarzyszenie realizowało zadania od 1 stycznia 2023 r. Koszty poniesione na zadanie realizowane od 1 stycznia 2023 r. do 15 marca 2023 r. (data podpisania Umowy) w kwocie 32 882 zł zostały uwzględnione przez Dysponenta Funduszu przy rozliczeniu I półrocza 2023 r.

(akta kontroli str. 579, 985)

10. W dniu 28 marca 2023 r. tj. w terminie 14 dni od dnia zawarcia Umowy Stowarzyszenie poinformowało o pomocy świadczonej w ramach Umowy tylko pięć z 16 Zespołów kuratorów, osiem z 16 Sądów oraz wszystkie dziewięć Zakładów Karnych i Aresztów Śledczych z obszaru Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w Bydgoszczy (dalej: „Inspektorat”), co opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

W dniach 12 i 16 stycznia 2024 r. tj. 64 dni (w 9 przypadkach) i 68 dni (w 19 przypadkach) po terminie 14 dni od dnia zawarcia umowy finansowej na 2024 r. Stowarzyszenie poinformowało kuratorów, sądy okręgowe i rejonowe, zakłady karne i areszty śledcze o świadczonej pomocy. Stowarzyszenie poinformowało sześć z 16 Zespołów kuratorów, 12 z 16 Sądów oraz Zakładów Karnych i Aresztów

Śledczych z obszaru Inspektoratu, co opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 297-348)

Stowarzyszenie przesłało 13 kwietnia 2023 r. dokumentację zdjęciową z zewnątrz oraz wewnątrz miejsc świadczenia pomocy na adres e-mailowy opiekuna Projektu, tj. po terminie określonym w § 6 pkt 12 Szczegółowe warunki realizacji zadania ogłoszenia o XIII konkursie (co opisano w sekcji stwierdzone nieprawidłowości).

(akta kontroli str. 349-354)

W prowadzonym przez Stowarzyszenie Domu Pomocy Emaus zapewniono dostępność wszystkich świadczeń wskazanych w Umowie dotacji: osoba pierwszego kontaktu była dostępna w godzinach pracy Ośrodka, zgodnie z formularzem zmian do oferty: we wtorek w godzinach od 8.00-16.00, w czwartek w godzinach od 10.00 do 18.00., a także w poniedziałek, środę i piątek od 10.00 do 12.00. Specjaliści byli dostępni po uprzednim umówieniu w godzinach 8.00-18.00.

(akta kontroli str. 993)

W okresie 2023 i w I półroczu 2024 r. Stowarzyszenie udzieliło świadczeń 62 osobom, w tym 60 osobom zwolnionym z zakładu karnego oraz dwóm osobom pozbawionym wolności.

Badanie wybranej losowo dokumentacji dotyczącej udzielania 50 podopiecznym pomocy w ramach Umowy nr DFS-V.7222.15.2023 z dnia 15 marca 2023 r., zawartej pomiędzy Ministrem Sprawiedliwości a Stowarzyszeniem wykazało, że we wszystkich 50 objętych badaniem przypadkach pomocy udzielono osobom uprawnionym tj. osobom zwalnianym z zakładów karnych i aresztów śledczych nie dłużej niż 3 m-ce przed zgłoszeniem do Ośrodka.

Udzielenie świadczeń dokumentowano w miesięcznych wykazach osób, którym udzielono pomocy (dostarczanych - na podst. § 11 pkt 15 Umowy - drogą elektroniczną do MS), w kartach udzielonej pomocy sporządzonych według wzoru karty udzielonej pomocy stanowiącego część B1 Wniosku o udzielenie pomocy - załącznik nr 3 do Umowy, a także w formie sprawozdań i rozliczeń otrzymanej dotacji. Ponadto, na podstawie pkt 8 f Oferty: „ Jakość przedstawionej oferty”- poz.5 tabeli: „Produkty” realizację świadczeń monitorowano przy pomocy kart pracy za poszczególne miesiące zawierających dane dotyczące: daty, godziny, imienia i nazwiska podopiecznego, rodzaju i tematu udzielonego wsparcia oraz podpis udzielającego wsparcia. Udzielenie świadczenia w formie pomocy rzeczowej dokumentowano poprzez określenie: asortymentu, ilości i wartości odzieży, liczby i wartości wydanych biletów komunikacji miejskiej, daty, godziny udzielenia, wskazania osoby udzielającej pomocy wraz z podpisem tej osoby oraz czytelnego podpisu podopiecznego. Udzielenie świadczenia w formie poradnictwa prawnego i promocji zatrudnienia dokumentowano - poza podaniem daty, godziny udzielenia, wskazania osoby udzielającej pomocy wraz z podpisem tej osoby oraz czytelnego podpisu podopiecznego, w formie opisu udzielonej pomocy. Udzielenie świadczenia w formie podnoszenia kompetencji społecznych dokumentowano - poza podaniem daty, godziny udzielenia, wskazania osoby udzielającej pomocy wraz z podpisem tej osoby oraz czytelnego podpisu podopiecznego - w formie opisu udzielonej pomocy (przebieg konsultacji psychologicznej). Umowy zlecenia doradcy zawodowemu udzielania poradnictwa prawnego i promocji zatrudnienia oraz umowy zlecenia psychologowi podnoszenia kompetencji społecznych nie

zobowiązywały do prowadzenia przez zleceniobiorców odrębnej ewidencji przebiegu i efektów udzielonego wsparcia.

[...] ¹⁴ doradca zawodowy wyjaśniła, że oprócz kart stanowiących część B 1 wniosku o udzielenie pomocy oraz miesięcznych kart pracy nie prowadziła oddzielnej ewidencji efektów udzielonych porad, natomiast podopieczni, którzy uzyskali zatrudnienie proszeni są o przedłożenie umowy o pracę lub złożenie oświadczenia w tej sprawie. Psycholog [...] ¹⁵ wyjaśniła, że oprócz zapisów w kartach stanowiących część B 1 wniosku o udzielenie pomocy oraz w miesięcznych kartach pracy informacje dotyczące poszczególnych konsultacji były przez nią ujmowane w osobistych notatkach, objętych tajemnicą zawodową psychologa. Ponadto wyjaśniła, że początkowo jej praca z podopiecznym opiera się głównie na motywacji do podjęcia zmiany lub wzmocnienia tego procesu i z czasem jest dostosowywana do potrzeb danego podopiecznego, a efekty udzielonego wsparcia psychologicznego monitorowane są na bieżąco poprzez współtowarzyszenie podopiecznemu w różnorodnych wydarzeniach z jego życia – zarówno podczas konsultacji psychologicznych, interwencji kryzysowych, obserwację zachowania jak i bezpośredni udział np. podczas wizyt psychiatrycznych i w ważnych sytuacjach życiowych.

Badanie wykazów osób stanowiących załącznik do Sprawozdań za I i II półrocze 2023 r. oraz za I półrocze 2024 r. a także kart pomocy udzielonej wszystkim podopiecznym w okresie objętym ww. sprawozdaniami wykazało rozbieżności pomiędzy kwotami udzielonej pomocy podanymi w wykazach, a kwotami wynikającymi z kart pomocy udzielonej poszczególnym podopiecznym, co opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli: 388-432, 1136-1137, 1138-1139, 1043-1063)

11. Warunki określone w ogłoszeniu o XIII Konkursie ofert na powierzenie realizacji zadań z Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości nie przewidywały obowiązku zapewnienia wkładu własnego w ramach umowy dotacji.

(akta kontroli str. 249-280)

12. Dysponent przekazywał dotację na rachunek i w kwotach określonych w Umowie. W 2023 r. transzę I i II przekazał 24 marca, III – 26 czerwca, IV – 25 września, a w 2024 r. transzę I przekazał 23 stycznia¹⁶ (9 dni po terminie określonym w Umowie), II – 16 kwietnia¹⁷ (16 dni po terminie określonym w Umowie), III transzę przekazał 20 czerwca.

Prezes Stowarzyszenia wyjaśnił, że Dysponent nie informował o przesunięciu terminu płatności transz, nie wskazywał przyczyny tego opóźnienia. Nieotrzymanie transz wiązało się z niepewnością co do dalszego powadzenia Domu Pomocy Emaus gdyż środki własne Stowarzyszenia nie wystarczyłyby na prowadzenia tej działalności.

(akta kontroli str. 766, 776-782, 785, 795, 823)

13. Badanie wydatków na kwotę 94 045 zł wykazało, że były one kwalifikowalne tj. niezbędne do realizacji zadania, racjonalne i efektywne, zostały

¹⁴ Treść wyłączono na podstawie art. 5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022, poz.902) ze względu na prywatność osoby fizycznej. Wyłączenia dokonała Agnieszka Solecka – doradca prawny w NIK Delegatura w Gdańsku.

¹⁵ Treść wyłączono na podstawie art. 5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022, poz.902) ze względu na prywatność osoby fizycznej. Wyłączenia dokonała Agnieszka Solecka – doradca prawny w NIK Delegatura w Gdańsku.

¹⁶ Termin wynikający z umowy 14 stycznia.

¹⁷ Termin wynikający z umowy 31 marca.

faktycznie poniesione w okresie realizacji zadania wskazanym w Umowie dotacji, w większości przypadków należycie udokumentowane, były przewidziane w kosztorysie oraz zostały poniesione wyłącznie na realizację przedmiotu Umowy.

W jednym przypadku podopieczny nie podpisał Formularza danych osobowych wg wzoru z załącznika nr 4 do Umowy. Osoba pierwszego kontaktu, która przyjmowała wniosek wyjaśniła, że przez jej nieuwagę podopieczny nie złożył podpisu.

W jednym przypadku w załączniku nr 3 str. B.2 Karcie udzielonej pomocy znajduje się adnotacja, że beneficjent odmówił podpisu potwierdzającego uzyskanie pomocy w zakresie doradztwa zawodowego, na kwotę 110 zł. Stowarzyszenie wykazało koszt tej pomocy w sprawozdaniu za I półrocze 2023 r.

Dysponent nie podważył prawidłowości rozliczenia udzielonej pomocy, pomimo iż zgodnie z § 9 pkt 2 lit. e Umowy osoba na rzecz której świadczone jest wsparcie każdorazowo po jego otrzymaniu potwierdza jego odbiór, a w przypadku braku potwierdzenia otrzymania pomocy, koszt ten będzie uznany przez Dysponenta za niekwalifikowalny.

(akta kontroli str. 388-540)

14. Wydatki były ponoszone z rachunku bieżącego dotacyjnego w formie przelewów lub płatności kartą powiązaną z tym rachunkiem, który został wskazany w Umowie. Rachunek nie był oprocentowany.

Od 1 stycznia do 24 marca 2023 r. (wpływ pierwszej transzy dotacji nastąpił 24 marca 2023 r.) z Stowarzyszenie dokonało wydatków w formie przelewów lub płatności z rachunku bieżącego podstawowego. Dnia 31 marca 2023 r. Stowarzyszenie dokonało refundacji wydatków w kwocie 46 932,06 zł.

W związku z 9 dniowym opóźnieniem w wypłacie przez Dysponenta transzy w styczniu 2024 r., Stowarzyszenie w dniu 11 stycznia 2024 r. dokonało wydatku na kwotę 1660,58 zł i 18 stycznia 2024 r. na kwotę 1581,62 zł (tj. łącznie 3242,20 zł) z rachunku bieżącego podstawowego.

W dniu 30 stycznia 2024 r. dokonało refundacji na kwotę 4537,99 zł, (tj. o 1295,79 zł więcej), co opisano w sekcji stwierdzone nieprawidłowości.

W związku z 16 dniowym opóźnieniem w wypłacie transzy w kwietniu 2024 r., Stowarzyszenie w dniu 11 kwietnia 2024 r. dokonało wydatku na kwotę 849,20 zł i 3720 zł tj. łącznie 4569,20 zł, z rachunku bieżącego podstawowego.

W dniu 18 kwietnia 2024 r. dokonało refundacji na kwotę 5216,45 zł. (tj. o 647,25 zł więcej) co opisano w sekcji stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 719-729, 732-762, 766-818)

W dniu 29 października 2024 r. Dysponent Funduszu poinformował, że nie ma podstaw do uznania kosztów - poniesionych przez Stowarzyszenie w styczniu i kwietniu 2024 r. z rachunku własnego, a następnie refundowanych przez Stowarzyszenie – za część dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem. Dysponent Funduszu stwierdził, że zaistniała sytuacja wynika z braku wypłaty przez Ministerstwo Sprawiedliwości I i II transzy dotacji na 2024 rok w terminie wskazanym w Umowie. Nie został zachowany także, ze strony Dysponenta obowiązek informacyjny. Stowarzyszenie nie zostało poinformowane o przyczynach braku wypłaty ww. dotacji oraz kiedy, a także czy w ogóle, nastąpi wypłata środków. W związku z powyższym wydatki, które zostały poniesione na realizację zadań wynikających z podpisanej z Dysponentem Funduszu Umowy

w zakresie udzielania pomocy postpenitencjarnej w roku 2024 r. zostaną uznane za wydatki kwalifikowalne i wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem.

NIK zauważyła, że refundacja środków poniesionych przez Stowarzyszenie w styczniu i kwietniu 2024 r. była niezgodna z Umową co było jednak spowodowane działaniami Dysponenta.

(akta kontroli str.986)

15. Stowarzyszenie prowadziło wyodrębnioną ewidencję księgową środków dotacji na kontach 700-3 Dotacja, 202- Min_ Sprawiedliwości. Ponadto konto kosztowe 530-1 „Min _Sprawiedliwości” wraz z subkontami¹⁸ odpowiadającymi grupom kosztów wykazanych w Umowie oraz w sprawozdaniach.

(akta kontroli str. 819-852)

16. Badaniem objęto rachunki i faktury VAT na kwotę 94 045 zł, wystawione przez psychologa i doradcę zawodowego w 2023 r. i I połowie 2024 r. (37 na łączną kwotę 73 650 zł), 5 faktur VAT (za usługi cateringowe zapłaconych w I półroczu 2024 r. na kwotę 15 636 zł), faktury VAT (na zakup pomocy rzeczowej na kwotę 3 319 zł) i 3 faktury (na zakup biletów komunikacji miejskiej na kwotę 1440 zł) stanowiące dowody księgowe. Spełniały one wymagania dla dowodów i zapisów księgowych określone w art. 21 i 22 ustawy o rachunkowości¹⁹, a także wymogi w tym zakresie określone w § 9 ust. 8 Umowy oraz w załączniku nr 6 do Umowy tj. wskazanie okresu, za jaki dokonywana jest płatność świadczenia okresowego, szczegółowy opis operacji gospodarczej, potwierdzenie przez osobę upoważnioną, zawierające jej podpis z datą złożenia podpisu, że dokument potwierdza faktyczny przebieg i zakres dokonanej operacji gospodarczej, potwierdzenie dokonania kontroli formalno-rachunkowej przez osoby do tego upoważnione, poprzez złożenie podpisu z datą dokonania kontroli, zapis sposobu wskazania ujęcia dowodu w księgach rachunkowych oraz podpis osoby odpowiedzialnej za te wskazania, zapis, z jakich środków został sfinansowany wydatek, wskazanie wszystkich dat płatności oraz dokumentu potwierdzającego dokonanie płatności.

(akta kontroli str. 435-539)

17. W 2023 r. koszty administracyjne określone w umowie wynosiły 5600 zł miesięcznie, łącznie 67200 zł. Faktycznie poniesione wydatki administracyjne wyniosły: 23 000 zł na usługi księgowe, 27 000 zł na wynagrodzenie koordynatora zadania, 3 000 zł za wykonanie ewaluacji zadania, 6 744,92 zł na usługi telefoniczne, 1 554,81 zł za usługi internetowe, 345,70 zł za opłaty bankowe, 481,20 zł usługi pocztowe, 4 053,61 zł materiały biurowe, 432,3 zł - ubezpieczenie obiektu, 940,95 zł za podpis kwalifikowany dla członków Zarządu Stowarzyszenia - łącznie 67 553,49 zł.

Stowarzyszenie w 2023 r. nie uzyskało „dochodów netto” w związku z realizacją zadań finansowanych z Umowy.

W I półroczu 2024 r. koszty administracyjne określone w umowie wynosiły 6600 zł miesięcznie, łącznie 39600 zł, a poniesione wydatki administracyjne wyniosły 13300 zł za usługi księgowe, 15000 zł na koordynatora zadania, 3160,64 zł na usługi telefoniczne, 725,89 za usługi internetowe, 61,70 zł za opłaty bankowe, 174 zł usługi pocztowe, materiały biurowe 475,59 zł, łącznie 32 877,57 zł.

¹⁸ 411 – zużycie materiałów, 412- żywienia, 413-materiały biurowe, 414-środki czystości, 415-wyposażenie, 1-429-2 Media, 1-429-3 szkolenia, 1-429-5 pozostałe, 1-431 wynagrodzenia, 1-445 ubezpieczenia społeczne i inne narzuty na wynagrodzenia, 1-469 pozostałe koszty administracyjne.

¹⁹ Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2023, poz.120 ze zm.).

(akta kontroli str. 77, 853-948)

Kwota wydatków administracyjnych ustalonych w Ofercie będącej załącznikiem do Umowy na lata 2023-2025 wynosiła 226,2 tys. zł tj. 21,7% z 1 042,5 tys. zł przyznanej dotacji, a poszczególnych latach:

- w 2023 r. ustalona w ofercie kwota kosztów administracyjnych 67,2 tys. zł stanowiła 22,64% z 296,8 tys. zł przyznanej na ten rok dotacji,
- w 2024 r. ustalona w ofercie kwota kosztów administracyjnych 79,2 tys. zł stanowiła 22,8% z 347,7 tys. zł przyznanej na ten rok dotacji.
- w 2025 r. ustalona w ofercie kwota kosztów administracyjnych 79,8 tys. zł stanowiła 20% z 398,0 tys. zł przyznanej na ten rok dotacji.

(akta kontroli str. 853-948)

Zgodnie z § 4 ust. 3 Umowy w rocznym rozliczeniu końcowym koszty administracyjne nie mogą przekroczyć wskazanego odsetka (nie więcej niż 25%) wartości wydatków poniesionych w ramach realizacji przedmiotu umowy i uznanych za kwalifikowalne przy rozliczeniu dotacji.

W 2023 r. wydatki kwalifikowalne wyniosły 274 266,44 zł, a zgodnie z Umową koszty administracyjne powinny wynieść 22,64% tj. 62 093,9 zł. Rozliczona przez Stowarzyszenie kwota 67,2 tys. zł stanowi 24,5% z 274 266,44 zł poniesionych w 2023 r. wydatków kwalifikowalnych. Koszty administracyjne zostały poniesione w kwocie 0 510,08 zł wyższej niż wynikająca z Umowy i nie zostały zwrócone, co opisano w sekcji stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 77-78, 579,638)

18. Stowarzyszenie nie było zobowiązane do stosowania przepisów ustawy o zamówieniach publicznych²⁰. W Stowarzyszeniu nie wprowadzono wewnętrznych procedur mających na celu udzielanie zamówień z zachowaniem zasad równego traktowania, uczciwej konkurencji i przejrzystości.

Prezes wyjaśnił, że w działalności związanej z prowadzeniem Domu Pomocy Emaus nie przewidywano składania zamówień u innych podmiotów. Stowarzyszenie dokonuje zakupów przede wszystkim w Selgros Gdańsk, gdyż posiada Kartę Klienta i aplikację co daje Stowarzyszeniu możliwość tańszych zakupów i upustów cenowych.

Prezes wyjaśnił ponadto, że wybór firmy realizującej usługi cateringowe (wydatki w ciągu roku wynosiły około 25 tys. zł) dokonany został 10-12 lat temu po dokonaniu rozeznania w cenach i jakości dostarczanych posiłków. Koszt jednego obiadu wynosił 12 zł. Ubezpieczenie NNW²¹ zostało wykupione w firmie ubezpieczeniowej PZU, z którą Stowarzyszenie współpracowało od początku swego istnienia, a około 30 lat temu nie było konkurencji na rynku ubezpieczeń.

(akta kontroli str. 290-294, 949-956)

19. Na podstawie §11 ust. 2 Umowy w odniesieniu do każdego roku wykonywania przedmiotu Umowy Stowarzyszenie zostało zobowiązane do dostarczenia Ministerstwu informacji kwartalnych o wykorzystaniu otrzymanych środków za pośrednictwem operatora pocztowego albo drogą elektroniczną na skrzynkę ePUAP Ministerstwa w formie opatrzonej kwalifikowanym podpisem elektronicznym w terminie do: 15 kwietnia, 15 lipca i 15 października danego roku oraz 15 stycznia roku poprzedniego za okres - odpowiednio - I, II i III kwartału oraz IV kwartału roku poprzedniego.

²⁰ Ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2024 r., poz. 1320).

²¹ Następstw Nieszczęśliwych Wypadków.

Informacje za poszczególne kwartały lat: 2023 oraz 2024 (do czasu zakończenia kontroli) zostały przekazane przez Stowarzyszenie przy zachowaniu obowiązujących terminów oraz o treści zgodnej z umownym wzorem. Ministerstwo nie zgłosiło uwag do ww. kwartalnych informacji bezpośrednio po ich przekazaniu, natomiast w uwagach Ministerstwa z dnia 22 sierpnia 2023 r. do Sprawozdania z realizacji Umowy za I półrocze 2023 r. (pismo DFS-V.7222.15.2023) – stwierdzono, że Informacja kwartalna za I kwartał 2023 r. zawierała nieprawidłową datę początkową okresu sprawozdawczego, tj. 1.01.2023 r. zamiast: 15.03.2023 r. (data podpisania umowy). Stowarzyszenie skorygowało datę. Ministerstwo nie zgłosiło innych uwag do Informacji przekazanych za 2023 r. Do zakończenia kontroli MS nie zgłosiło uwag do Informacji za okres I i II kwartału 2024 r.

(akta kontroli str.1064-1065,1066-1067, 1068-1074)

Badanie terminowości dostarczenia MS pełnych wyciągów bankowych z rachunku właściwego dla dotacji uzyskanej w ramach Umowy wykazało, że wszystkie wyciągi dostarczono drogą elektroniczną na adres e – mail opiekuna Projektu, w terminie do 10 dnia następnego miesiąca, tj. zgodnie z §11 ust. 1 lit. a Umowy.

(akta kontroli: 1075- 1077, 1078 - 1097)

20. Wykazy osób, którym udzielono pomocy, podlegające na podst. § 11 ust. 15 Umowy przekazaniu drogą elektroniczną na skrzynkę e-PUAP MS do 10 dnia każdego miesiąca, zostały przekazane w sposób właściwy i terminowo.

(akta str. 1075 -1077,1098 - 1135)

Na podstawie § 11 ust. 3 Umowy wykazy osób, którym udzielono pomocy stanowiły także załącznik do sprawozdań z wykonania Umowy. Badanie wykazów osób, którym udzielono pomocy, załączonych do sprawozdań z wykonania Umowy za okresy półroczne kontrolowanego okresu, tj. za pierwsze i drugie półrocze 2023 r. oraz za pierwsze półrocze 2024 r., a także wszystkich kart pomocy udzielonej podopiecznym Ośrodka w tym okresie wykazało, że kwoty podane w tych wykazach były częściowo niezgodne z kwotami pomocy wynikającymi z kart pomocy udzielonej podopiecznym.

Łącznie w wykazach załączonych do sprawozdań za okres 2023 r. – I półrocze 2024 r. wartość udzielonego wsparcia zawyżono na kwotę 1385 zł oraz zaniżono na kwotę 1705 zł, co opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 1136-1137, 1138-1140, 1054-1063)

21. W sprawozdaniach z wykorzystania dotacji za 2023 rok wydatki kwalifikowalne wyniosły: 138 242,93 zł za I półrocze i 136 023,51 zł za II półrocze. Łącznie wydatki w 2023 r. wyniosły 274 266,44 zł. Wypłacone przez Dysponenta środki w kwocie 296 830 zł były zgodne z Umową. Zwrot niewykorzystanej dotacji dokonany z konta wyniósł 22 138,50 zł natomiast kwota niewykorzystanej dotacji wyniosła 22 563,56 zł. Stowarzyszenie nie zwróciło 425,06 zł niewykorzystanej dotacji co opisano w sekcji stwierdzone nieprawidłowości.

Stowarzyszenie terminowo, w dniu 30 grudnia 2023 r., dokonało zwrotu niewykorzystanej części dotacji w kwocie 19 933,65 zł, a w dniu 15 stycznia 2024 r. w kwocie 2 204,85 zł (łącznie 22 138,5 zł). Kwota 1,3 zł pozostała na koncie dotacyjnym nie została zwrócona na konto Dysponenta.

Do dnia zakończenia kontroli wykorzystanie przez Stowarzyszenie środków dotacji w II półroczu 2023 nie zostało rozliczone przez Dysponenta.

(akta kontroli str. 766-768, 815-818, 969-973)

Stowarzyszenie dostarczyło MS sprawozdania z wykonania Umowy drogą elektroniczną na skrzynkę ePUAP MS (tj. zgodnie z §11 ust. 3 Umowy), w terminach zgodnych z §11 ust. 3 lit. a – c Umowy, tj. za okres od 1 stycznia 2023 r. do 30 czerwca 2023 r. – do 15 lipca 2023 r., za okres od 1 lipca 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. – do 15 stycznia 2024 r. oraz za okres od 1 stycznia 2024 r. do 30 czerwca 2024 r. – do 15 lipca 2024 r. Wszystkie sprawozdania sporządzone przez Stowarzyszenie i dostarczone MS spełniały wymogi §11 ust. 3 Umowy dotyczącego zawartości sprawozdań, tj. obejmowały: rozliczenie dotacji w zakresie rzeczowo – finansowym sporządzone zgodnie z wzorem określonym w Umowie, wykazy osób, którym udzielono pomocy sporządzone zgodnie z wzorem określonym w Umowie oraz zestawienie refundacji sporządzone zgodnie z wzorem określonym w Umowie.

(akta kontroli str. 1141)

22.1 Pismem DFS-V.7222.15.2023 z dnia 22 sierpnia 2023 r. Dysponent zgłosił następujące uwagi do sprawozdania za I półrocze 2023 r.:

a/ brak realizacji zadań: 7 - leczenie specjalistyczne lub rehabilitacja, 10 - badania specjalistyczne, 11 - ubezpieczenie grupowe oraz nr 12 - readaptacja. Według wyjaśnień Stowarzyszenia przekazanych (wraz z pozostałymi wyjaśnieniami do pisma z dnia 22 sierpnia 2023) w piśmie z 4 września 2023 r., żaden z podopiecznych nie kwalifikował się do objęcia w okresie sprawozdawczym leczeniem lub rehabilitacją jak też do uzyskania orzeczeń o niepełnosprawności (Zad. 7), nie wystąpiła potrzeba realizacji zadania 10, ponieważ żaden z podopiecznych nie wyraził chęci uczestnictwa w kursach podnoszących kwalifikacje zawodowe, realizacja zadania 11 nastąpi w II półroczu 2023 r. ze względu na datę obowiązywania ubezpieczenia grupowego NW (27 lipca 2022 r. – 27 lipca 2023 r.), realizacja zadania 12 nastąpi - zgodnie z planem oraz uzgodnieniami kontroli przeprowadzonej p wsparcie najbliższych rzez MS w dniu 27 czerwca 2023 r. – w II półroczu 2023 r.,

b/zerowego poziomu realizacji rezultatów: 3 - wsparcie najbliższych i 8 - readaptacja oraz produktów: 3 - wsparcie osób najbliższych – planowana liczba i 9 - readaptacja - liczba osób. Według wyjaśnień Stowarzyszenia żaden członek rodziny podopiecznych Ośrodka nie zgłosił się o pomoc, przy czym należy podkreślić, że podopieczni (w większości recydywiści) rzadko utrzymują kontakty z rodziną, realizacja rezultatu 8 readaptacja (i w zw. z tym produktu 9) obejmującego szereg działań trwa od 15 marca 2023 r. i nie została zakończona i przedstawiona w sprawozdaniu ze względu na złożoność działań,

c/ niskiego stopnia realizacji rezultatów: 1 - wsparcie osób w ZK, 9 – pomoc rzeczowa, 10 - zatrudnienie oraz produktów: 1 – wsparcia osób w ZK – liczba, 10 - pomoc rzeczowa – liczba osób, 11 – zatrudnienie – liczba osób. Według wyjaśnień Stowarzyszenia niski poziom realizacji rezultatu 1 wynika z faktu, że osadzeni w ZK/AŚ zwracający się o pomoc nie przesyłają - pomimo informacji kierowanych przez Stowarzyszenie - talonu upoważniającego do otrzymania pomocy, zatwierdzonego, zgodnie z regulaminem wykonania kary pozbawienia wolności oraz regulaminem tymczasowego aresztowania, przez dyrektora lub upoważnionego funkcjonariusza jednostki penitencjarnej. Niski poziom udzielanej pomocy rzeczowej wynika z dostępności innych niż tylko Ośrodek źródeł pomocy rzeczowej (m.in. MOPS, Gdańska Fundacja pomocy Prawno – Psychologicznej, kuratorzy sądowi). Stowarzyszenie nie złożyło wyjaśnień do uwag MS dotyczących produktu 11. Według wyjaśnień Beaty Strużyńskiej - Osoby pierwszego kontaktu wyjaśnień nie złożono przez nieuwagę. Jak ponadto dodała Beata Strużyńska dysponent nie zwrócił się o uzupełnienie wyjaśnień,

d/znacznego, 30% poziomu realizacji rezultatów: 2 – wsparcie zwalnianych z ZK, 4 – schronienie i zakwaterowanie, 5 – promocja zatrudnienia i 7 –kompetencje społeczne oraz produktów: 2 – wsparcie osób zwolnionych – planowana liczba, 4 – czasowe zakwaterowanie - liczba osób, 5 – poradnictwo prawne - liczba osób i 7 – podnoszenie kompetencji społecznych – liczba osób, a także dokonanie weryfikacji i urealnienia wartości docelowej rezultatów i produktów oraz dokonanie stosownych zmian. Według wyjaśnień Stowarzyszenia 30% realizacja rezultatów 2,4,5 i 7 nastąpiła z powodu dużej, nieprzewidzianej ilości osób, które zgłosiły się do Ośrodka. Stowarzyszenie zadeklarowało podjęcie decyzji o zweryfikowaniu wartości docelowej w październiku, w razie utrzymania się zwykłego trendu, mogącego mieć związek ze zbliżającym się okresem zimowym,

e/korekty danych wykazanych w zestawieniu dokumentów potwierdzających poniesione wydatki poprzez: wykazanie osób którym wydano bilety jednorazowe komunikacji miejskiej, dat zapłaty za wskazane dokumenty finansowo-księgowe oraz zadań których dot. dwa przelewy na łączną kwotę 50,79 zł, korekty niezgodności kwot wydatków kwalifikowalnych (zestawienie i wyciąg), wskazania terminów refundacji opłat bankowych oraz opłat na rzecz ZUS i US (Stowarzyszenie dokonało korekt dokumentów oraz udzieliło żądanych wyjaśnień).

Ponadto uwagi zgłoszone przez Dysponenta Funduszu w ww. piśmie z 22 sierpnia 2023 r. dotyczyły:

- korekty początku okresu sprawozdawczego w Informacji za I kwartał 2023 r. (którym jest data podpisania Umowy), opisu trzech faktur oraz przesłania jednej faktury (dokonano korekty i przekazano żądane dokumenty) opisano wyżej w części opisu ustaleń dot. uwag zgłoszonych przez MS do Informacji kwartalnych);

- dokumentów finansowo – księgowych (przedłożenie brakującej faktury, korekta wykazanego w zestawieniu numeru załączonej faktury, daty zapłaty załączonej faktury oraz opisu faktury w sposób umożliwiający identyfikację wszystkich osób potwierdzających dokonanie czynności (dokonano korekt oraz przesłano dokumenty);

- wykazu osób, którym udzielono pomocy: (uzupełnienia podpisu koordynatora pod projektem wykazu oraz numerów PESEL we wnioskach dot. dwóch osób, korekty danych jednej osoby i danych podsumowujących koszty realizacji Zad. 5 programu dot. kompetencji społecznych,

sumy kosztów zadań: 1 - Koszty czasowego zakwaterowania i 13 - pomoc rzeczowa - (dokonano korekt oraz przesłano skorygowany wykaz osób),

- uzupełnienia wniosków osób którym udzielono pomocy o : numery telefonu (dot. 13 wniosków), miejsce złożenia wniosku, adres zakładu karnego (dot. 1 wniosku), opis pomocy udzielonej przez psychologa (dot. 1 wniosku). podpis doradcy zawodowego (dot. 1 wniosku), podpis podopiecznego potwierdzający udzielenie pomocy (dot. 1 wniosku), uzupełnienie wszystkich wniosków - cz. B o daty, godziny, kwoty i czasu trwania udzielonej pomocy, czytelne, pełne podpisy osób udzielających pomocy, a także zweryfikowanie i korektę kwot we wnioskach (Stowarzyszenie uzupełniło i skorygowało wnioski).

Kolejne uwagi do sprawozdania za I półrocze 2023 r. (w tym do korekt Stowarzyszenia) Dysponent zgłosił drogą e – mail: 18 września 2023 r. oraz 4 października 2023 r. Uwagi dotyczyły:

a/ poziomu 0 realizacji produktu 3 - wsparcie osób najbliższych (Wg wyjaśnień Stowarzyszenia żaden członek rodziny podopiecznych Ośrodka, w większości

recydywistów nie dążących do utrzymywania więzi rodzinnych, nie zgłosił się z prośbą o udzielenie pomocy),

b/niskiego stopnia realizacji rezultatu 10 - zatrudnienie oraz produktów: 1 - wsparcie osób w ZK - liczba, 10 pomoc rzeczowa - liczba osób i 11 zatrudnienie - liczba osób (Stowarzyszenie ponownie wyjaśniło, że osadzeni w ZK/AŚ zwracając się o pomoc nie przesyłają talonu zatwierdzonego przez dyrektora jednostki penitencjarnej w której są osadzeni a poinformowani o tym nie podejmują dalszej korespondencji w sprawie pomocy),

- znacznego, 30% poziomu realizacji produktów: 2 - wsparcie osób zwolnionych - planowana liczba, 4 - czasowe zakwaterowanie - liczba osób oraz 5 - poradnictwo prawne - liczba osób (Wg wyjaśnień Stowarzyszenia przyczyną osiągnięcia poziomu 30% ww. produktów była nieprzewidziana ilość zgłoszeń o przyjęcie do Ośrodka),

c/korekt kwot i dat zapłaty w dokumentach potwierdzających poniesione wydatki a także uzupełnienia i weryfikacji wykazów oraz wniosków osób, którym udzielono pomocy (czytelne podpisy podopiecznych, weryfikacja kwot pomocy wskazanych we wnioskach z obowiązującymi stawkami specjalistów, rozbieżność kwot pomocy wg wykazów i 12 wniosków) - (Stowarzyszenie dokonało korekt i uzupełnień z jednoczesnym wyjaśnieniem, że występowanie rozbieżności w sprawozdawczości za I półrocze 2023 r. był spowodowany brakiem doświadczenia w stosowaniu nowych wymagań i zasad sprawozdawczych związanych z rozliczaniem środków Funduszu - odmiennych od dotychczasowych - oraz faktem podpisania Umowy 15 marca 2023 r. i faktycznym otrzymaniem pierwszych środków z końcem marca 2023 r.

Pismem z dnia 16 października 2023 r. (DFS-V.7222.15.2023) MS poinformowało Stowarzyszenie o zatwierdzeniu Sprawozdania za I półrocze 2023 r.

(akta kontroli str.: 1068-1074, 1142-1157)

22.2. Pismem DFS-V.7222.15.2023 z dnia 19 stycznia 2024 r. Dysponent, w celu kompleksowego rozliczenia Sprawozdania za II półrocze 2023 r. zażądał przedłożenia:

potwierdzonych za zgodność z oryginałem kserokopii: wniosków wszystkich podopiecznych Ośrodka wskazanych w wykazie osób, którym udzielono pomocy, wytypowanych przez Dysponenta 18 dokumentów finansowo - księgowych załączonych do Sprawozdania oraz kserokopii dokumentów potwierdzających wykształcenie, doświadczenie oraz kwalifikacje wszystkich psychologów zaangażowanych w realizację Projektu.

Pismem z dnia 25 stycznia 2024 r. Stowarzyszenie przekazało żądane dokumenty z jednoczesnym wyjaśnieniem, że wraz ze Sprawozdaniem za II półrocze 2024 r. przesłano wnioski wszystkich podopiecznych wskazanych w wykazie osób, którym udzielono pomocy w okresie sprawozdawczym.

Pismem DFS-V.7222.15.2023 z dnia 5 czerwca 2024 r. Dysponent zgłosił następujące uwagi do sprawozdania za II półrocze 2023 r.:

a/niepełny lub zerowy poziom realizacji zadań: Zad. 1 - koszty czasowego zakwaterowania (87.96%) - wg wyjaśnień Stowarzyszenia (przekazanych wraz z pozostałymi wyjaśnieniami do ww. pisma Dysponenta w piśmie z 25 sierpnia 2024 r.), zadanie zrealizowano według potrzeb jakie wystąpiły w okresie sprawozdawczym, Zad.6 - zakup materiałów i narzędzi (76,66 %) - wg wyjaśnień Stowarzyszenia dokonano zakupu niezbędnych tonerów do drukarek na kwotę 459, 96 zł z planowanej kwoty 500 zł, przy czym kwota pozostałej różnicy nie była wystarczająca do zakupu innych środków służących realizacji tego zadania, Zad. 7 - leczenie specjalistyczne lub rehabilitacja (0%) - wg wyjaśnień żaden

z podopiecznych nie kwalifikował się do objęcia w okresie sprawozdawczym leczeniem lub rehabilitacją jak też do uzyskania orzeczeń o niepełnosprawności, Zad. 10 - badania specjalistyczne (0%) – wg wyjaśnień żaden z podopiecznych nie wymagał takiej pomocy, Zad.11 - ubezpieczenie grupowe (96,08%) - wg wyjaśnień przyczyną niepełnego poziomu realizacji zadania było brak podwyżki stawki za ubezpieczenie grupowe NW (480, 40 zł),

b/niski poziom realizacji rezultatów: 1 - wsparcie osób w ZK,7 – kompetencje społeczne,9 – pomoc rzeczowa,10 – zatrudnienie oraz produktów: 1 - koszty czasowego zakwaterowania, 6 – szkolenia i kursy zawodowe - liczba osób, 10 - pomoc rzeczowa - liczba osób,11 – zatrudnienie - liczba osób, oraz zerowy poziom realizacji: rezultatu 3 – wsparcie najbliższych oraz produktów: 3 – wsparcie osób najbliższych – planowana liczba i 8 leczenie specjalistyczne lub rehabilitacja - liczba osób Wyjaśnienie realizacji rezultatu 2 – wsparcie zwalnianych z ZK oraz produktu 2 – wsparcie osób zwolnionych – planowana liczba w stopniu ponad 40 %, a także zweryfikowanie i urealnienie wartości docelowej rezultatów i produktów - wg wyjaśnień Osoby pierwszego kontaktu niski stopień realizacji tych zadań wynika głównie z faktu, że osobom najbliższym można udzielić pomocy w okresie do 3 miesięcy od osadzenia (§ 41 ust. 3 rozporządzenia w sprawie Funduszu) w ZK/AŚ, co praktycznie nie jest możliwe do zrealizowania z uwagi na cenzurowanie korespondencji osoby tymczasowo aresztowanej, natomiast osoby skazane zwracają się o taką pomoc rzadko i po upływie ww. terminu 3 miesięcy. Wg ww. wyjaśnień osoby pozbawione wolności zwracają się o udzielenie pomocy nie przysyłając - pomimo, iż są o tym informowane - talonów wymaganych regulaminem wykonania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania. W kwestii 40 % realizacji rezultatu 2 oraz produktu 2 oraz urealnienia ich wartości docelowej wyjaśniono, że obserwowane jest wzmożone zainteresowanie pobytem w Ośrodku osób opuszczających ZK/AŚ,

c/konieczność korekty części dokumentów potwierdzających poniesienie wydatków objętych sprawozdaniem (kwoty dwóch wydatków kwalifikowalnych – łącznie 519,84 zł, daty zapłaty trzech faktur) - skorygowano,

d/ dokonanie korekty niezgodności kosztów realizacji poszczególnych zadań w wykazie osób, którym udzielono pomocy z sumą wydatków wskazanych w zestawieniu - dokonano korekty z wyjaśnieniem, że niezgodność była spowodowana niedopatrzeniem,

e/ brak czytelnych podpisów podopiecznych oraz osób udzielających pomocy w części A i B wniosków osób którym udzielono pomocy - Stowarzyszenie wyjaśniło, że ponownie zwrócono uwagę osobom udzielającym pomocy na czytelność podpisów we wnioskach.

Ponadto w ww. piśmie z dnia 5 czerwca 2024 r. Dysponent zwrócił się o przekazanie informacji czy przeprowadzono zewnętrzną ewaluację skuteczności realizacji zadań Projektu w IV kwartale 2023 r. oraz przesłanie oświadczenia o wytworzeniu w II półroczu 2023 r. nowych materiałów promocyjnych Projektu. Stowarzyszenie poinformowano o przeprowadzeniu ewaluacji oraz przekazano oświadczenie o wytworzeniu materiałów promocyjnych w postaci ulotek i kalendarzy trójdzielnich.

(akta kontroli str. 1158-1161, 1162-1171)

Do dnia zakończenia czynności kontrolnych w Stowarzyszeniu nie nastąpiło zatwierdzenie Sprawozdania za II półrocze 2023 r.

22.3 Dysponent zgłaszał uwagi do sprawozdania za I półrocze 2024.

Pismem DFS-V.7222.26.2024 z dnia 19 lipca 2024 r. Dysponent zażądał, w celu kompleksowego rozliczenia Sprawozdania za I półrocze 2024 r., przekazania potwierdzonych za zgodność z oryginałem kserokopii: wniosków złożonych przez wszystkich podopiecznych objętych wykazem osób, którym udzielono pomocy w okresie sprawozdawczym, wytypowanych przez Dysponenta 16 dokumentów finansowo – księgowych załączonych do Sprawozdania, oraz dokumentów potwierdzających wykształcenie, doświadczenie oraz kwalifikacje wszystkich prawników zaangażowanych do realizacji projektu.

Pismem z dnia 4 sierpnia 2024 r. Stowarzyszenie przekazało żądane dokumenty z jednoczesnym wyjaśnieniem, że wraz ze Sprawozdaniem za II półrocze 2024 r. przesłano wnioski wszystkich podopiecznych objętych wykazem osób, którym udzielono pomocy w okresie sprawozdawczym.

(akta kontroli str. 1172-1175)

23. Umową 1/Ew/FunSpr/2023 z dnia 9 listopada 2023 r. („Umowa w sprawie ewaluacji Projektu”) Stowarzyszenie zleciło podmiotowi gospodarczemu: LEX2077 – Kamil Łyszkowski, ul. Myśliwska 41/26 w Pabianicach przeprowadzenie ewaluacji i sporządzenie raportu z ewaluacji Projektu za rok 2023 w zakresie: weryfikacji stopnia realizacji założonych celów i rezultatów, weryfikacji 10% losowej próby dokumentów finansowo – księgowych, weryfikacji 10% losowej próby wniosków osób pozbawionych wolności, zwalnianych z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz osób im najbliższych, przeprowadzenia wywiadów z wybranymi psychologami i osobami pierwszego kontaktu, weryfikacji lokali zgłoszonych w ramach Projektu w których udzielana jest pomoc, a także zidentyfikowania słabych i mocnych stron realizowanego zadania, zasygnalizowania pojawiających się problemów oraz wspomoczenia w określeniu stopnia zgodności realizacji zadania z przyjętymi założeniami oferty. (§1 ust. 3 ww. umowy). Termin sporządzenia raportu z ewaluacji za rok 2023 określono do dnia 31.12. 2023 r. za wynagrodzeniem 3,0 tys. zł brutto. Należność w ww. kwocie z tytułu realizacji ww. umowy uregulowano na podstawie faktury FS/23/12/10 z dnia 30.12. 2023 r.

Zgodnie z raportem z ewaluacji („Raport”) z 29 grudnia 2023 r. zakresem ewaluacji objęto, ze względu na pierwszy rok realizacji Projektu, większe niż przewidziane w Umowie wartości próby dokumentów, tj.: weryfikację minimum 15% losowej próby dokumentów finansowo – księgowych oraz minimum 20 % losowej próby wniosków osób osadzonych, zwolnionych i osób najbliższych, a także: weryfikację stopnia realizacji założonych celów i rezultatów Projektu analizę skuteczności i efektywności oraz analizę przyszłych, nieprzewidzianych ryzyk. Analiza produktów Projektu wykazała jako zagrożoną realizację produktu - Liczba osób, które skorzystały z zadania: organizowanie i finansowanie szkoleń i kursów podnoszących kwalifikacje zawodowe oraz pokrywanie kosztów egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe, ze względu na niespójność danych z rezultatami, przy czym w trakcie ewaluacji omówiono planowane w tym zakresie działania naprawcze z osobą pierwszego kontaktu. Nie stwierdzono zagrożeń rezultatów Projektu. Według wyjaśnień Beaty Strużińskiej - Osoby Pierwszego Kontaktu w związku z zaleceniami Raportu zalecono doradcy zawodowemu położenie nacisku na promocję aktywizacji zawodowej podopiecznych w celu zwiększenia ich mobilizacji do podniesienia kwalifikacji zawodowych lub ich zmiany poprzez uczestniczenie w kursach zawodowych. W rezultacie tych zaleceń w 2024 r. dwóch beneficjentów

skierowano na szkolenie zawodowe stwarzające szanse podjęcia w przyszłości stabilnej pracy zawodowej.

Wg analizy SWOT do silnych stron Projektu zaliczono: zakorzenienie Stowarzyszenia w społeczności lokalnej, powszechna wiedza o jego działaniach, jakość zespołu pracowników, w tym znajomość problematyki penitencjarnej, stabilne finansowanie programem wieloletnim (Fundusz) oraz doświadczenie. Słabe strony Projektu to: brak zakorzenienia w świadomości ogólnopolskiej, niski budżet oraz ograniczenie pomocy (z zasady) do trzech miesięcy. Do szans zaliczono: rozwój oferty pomocowej, pozyskanie źródeł dodatkowych źródeł finansowania, innych dotacji, doskonalenie w zakresie menadżersko – administracyjnym. Jako zagrożenia w Raporcie wskazano: wzrost kosztów pracy specjalistów, rosnące ceny energii i koszty utrzymania pomieszczeń oraz konkurencję ze strony innych organizacji. W podsumowaniu analizy SWOT stwierdzono, że daje ona wynik pozytywny z przewagą stron silnych. Raport z ewaluacji zawiera następujące rekomendacje: 1. Rozszerzyć opis pomocy w 2025 r. w zakresie leków – w projekt wpisano „orzeczenia specjalisty psychiatrii lub psychologa”; 2. Rozważyć podjęcie współpracy z prawnikiem w zakresie upadłości konsumenckiej; 3. Podjąć działania wspierające osoby pozbawione wolności (omówiono z psychologiem); 4. Utrzymać zaangażowanie specjalistów i ustabilizować zebrany zespół.

Ewaluacją nie objęto wartości docelowych produktu i rezultatu Projektu zwiększonych wskutek aneksowania Umowy z dniem 20 listopada 2023 r. Aneks nr 1 do Umowy zwiększono (z 90 do 120) wartości docelowe rezultatów Projektu: nr 4²², 5²³ oraz 7²⁴. Jednocześnie w wyniku ww. aneksu zwiększono wartości docelowe (tj. z 90 do 120) produktów Projektu : nr 4²⁵, 5²⁶ oraz 7.²⁷ Prezes Stowarzyszenia ks. Romana Zrój w sprawie przyczyn nieobjęcia ewaluacją wartości docelowych produktu i rezultatu Projektu zwiększonych wskutek aneksowania Umowy z dniem 20 listopada 2023 r. pomimo, że ww. aneks sporządzono po podpisaniu umowy ws. ewaluacji wyjaśnił, że ewaluacja projektu była dla Stowarzyszenia nowym zjawiskiem, stąd Stowarzyszenie oparło się na umiejętnościach i doświadczeniu zatrudnionego w tym celu radcy prawnego, nie zwracając z tego powodu uwagi na dokumenty których zażądał ewaluator.

Prezes w sprawie sposobu wdrożenia rekomendacji Raportu wyjaśnił, że treść rekomendacji nr 1 jest bezzasadna, gdyż zadanie to określił dysponent Funduszu i nie podlega ono zmianie, natomiast w zakresie rekomendacji nr 3 wskazał, że Stowarzyszenie jest w stałym i bezpośrednim kontakcie z wychowawcami z ZK/AŚ, a wobec dostępności telefonów osoby i kontaktu dla przebywających w ośrodkach penitencjarnych, osadzeni bardzo chętnie z tego korzystają dopytując o formy pomocy świadczonej przez Stowarzyszenie. Prezes Stowarzyszenia wyjaśnił ponadto, że dodatkowo planowane jest poszerzenie wsparcia poprzez organizowanie na terenie jednostek penitencjarnych spotkań osób pozbawionych wolności z byłym podopiecznym, Stowarzyszenia w celu

²² Udzielanie całodobowego schronienia i pokrywanie kosztów zakwaterowania

²³ Promocja zatrudnienia, aktywizacja zawodowa

²⁴ Podnoszenie kompetencji społecznych.

²⁵ Liczba osób, która skorzystała z zadania: pokrywanie kosztów czasowego zakwaterowania lub udzielanie schronienia w ośrodku dla bezdomnych

²⁶ Liczba osób, która skorzystała z zadania: organizowanie i finansowanie poradnictwa prawnego, promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej – w tym obowiązkowo promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej m.in. w zakresie poradnictwa i pomocy w uzyskaniu wsparcia innych instytucji rynku pracy

²⁷ Liczba osób, która skorzystała z zadania :organizowanie i finansowanie programów podnoszących kompetencje społeczne, mających na celu przeciwdziałanie czynnikom kryminogennym, a zwłaszcza agresji i przemocy, w tym przemocy w rodzinie, oraz problemom uzależnień .

wspierania osób skazanych w procesie resocjalizacji, na przykładzie osobistej historii byłego mieszkańca Stowarzyszenia i jego zmianie. Podczas tych spotkań obecny byłby psycholog w celu organizowania i monitorowania przebiegu spotkania oraz wzbudzania/wzmacniania motywacji oraz woli współdziałania w kształtowaniu społecznie pożądanых postaw, szczególnie poczucia odpowiedzialności oraz potrzeby przestrzegania porządku prawnego u osób pozbawionych wolności.

Zgodnie z zaleceniami pisma dysponenta DFS-V.7222.15.2023 z dnia 5 czerwca 2024 r. zawierającego również uwagi do sprawozdania za II półrocze 2023 r. (opisane na str. 22-23 przedmiotowego wystąpienia pokontrolnego) Stowarzyszenie przekazało dysponentowi informację o przeprowadzeniu ewaluacji realizacji Umowy za rok 2023. Do dnia zakończenia czynności kontrolnych w Stowarzyszeniu nie nastąpiło zatwierdzenie przez Dysponenta Sprawozdania za II półrocze 2023 r.

(akta kontroli str. 1176-1183, 1184-1217, 1218, 1219-1222, 1164, 1169)

24. Stowarzyszenie zostało zawiadomione przez Dysponenta pismem DFS-V.7222.15.2023 z dnia 13 lutego 2024 r. o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie prawidłowości wydatkowania dotacji otrzymanej na 2023 r. z Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Fundusz Sprawiedliwości na realizację projektu o tytule Dom Pomocy Emaus Gdańsk, w celu określenia kwoty przypadającej do zwrotu i terminu od którego nalicza się odsetki.

Przekazywane przez Stowarzyszenie dokumenty i wyjaśnienia zostały opisane w punkcie 22 wystąpienia pokontrolnego dotyczącym uzupełniania i poprawiania sprawozdań z wykorzystania dotacji.

Do dnia zakończenia kontroli postępowanie nie zostało zakończone²⁸.

(akta kontroli str. 957-969)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Stowarzyszenie przesłało dokumentację zdjęciową z zewnątrz oraz wewnątrz miejsc świadczenia pomocy objętej Umową na adres e-mailowy opiekuna projektu w dniu 13 kwietnia 2023 r. tj. 15 dni po terminie określonym w § 6 pkt 12 Szczegółowych warunków realizacji zadania ogłoszenia o XIII konkursie, który obligował Podmiot wyłoniony do realizacji zadania do przesłania dokumentacji zdjęciowej z zewnątrz oraz wewnątrz wszystkich miejsc świadczenia pomocy w terminie 14 dni od dnia podpisania umowy na adres e-mailowy opiekuna projektu (Umowę podpisano w dniu 15 marca 2023 r.).

(akta kontroli str. 349-354)

Prezes Stowarzyszenia wyjaśnił, że dokumentację zdjęciową wysłano po terminie przez niedopatrzenie.

(akta kontroli str. 290-294)

2. Stowarzyszenie nie w pełni oraz nieterminowo zrealizowało wynikający z § 9 ust. 5 Umowy obowiązek poinformowania o pomocy świadczonej w ramach Umowy w terminie 14 dni od dnia zawarcia Umowy lub Umowy finansowej kuratorów, sądy okręgowe i rejonowe, zakłady karne i areszty śledcze, co dotyczyło:

- niepoinformowania w 2023 r. 11 Zespołów kuratorów i ośmiu sądów,

²⁸ Pismem z dnia 11 października 2024 r. Stowarzyszenie zostało poinformowane o wyznaczeniu kolejnego terminu załatwienia sprawy do 13 listopada 2024 r.

- niepoinformowania w 2024 r. 10 Zespołów kuratorów i czterech sądów,
- przekazania informacji w 2024 r. 9 właściwym podmiotom w dniu 12 stycznia 2024 r. oraz 19 właściwym podmiotom w dniu 16 stycznia 2024 r., tj. – odpowiednio - 64 i 68 dni po upływie wymaganego terminu (umowę finansową na rok 2024 zawarto w dniu 26 października 2023 r.

Prezes wyjaśnił, że obowiązek poinformowania nie został zrealizowany przez niedopatrzenie oraz fakt że zmieniono zasięg terytorialny OISW. Zlikwidowano OISW w Gdańsku i stworzono nowy OISW w Bydgoszczy co zmieniło również zasięg sądów okręgowych oraz zasięg kuratorów sądowych.

Ponadto Prezes wyjaśnił, że przekazanie informacji w roku 2024 nastąpiło z poważnym opóźnieniem na co wpływ miało dużo wcześniej podpisanie umowy o finansowanie na 2024 r., które nastąpiło w październiku 2023 r. Informacje o podpisaniu umowy na kolejny rok wysyłane były zawsze w styczniu.

Wyjaśnienia Prezesa nie stanowią uzasadnienia dla stwierdzonych opóźnień w przekazaniu właściwym podmiotom informacji o świadczonej pomocy.

(akta kontroli str. 314-348)

3. Stowarzyszenie nie zamieściło na terenie Ośrodka plakatu informującego o finansowaniu zadań realizowanych w ramach Umowy ze środków Funduszu Sprawiedliwości, do czego zobowiązywał § 7 ust. 5 Umowy, w związku z § 2 pkt 2c oraz § 6 ust. 2 rozporządzenia informacyjnego.

Według wyjaśnień Beaty Strużińskiej – Osoby Pierwszego Kontakt w sprawie przyczyn niezamieszczenia ww. plakatu informującego nastąpiło to wskutek niedopatrzenia. Plakat został zamieszczony podczas kontroli przy wejściu głównym oraz na ścianie szczytowej budynku Ośrodka.

(akta kontroli str. 1026,1027-1041,1042,1006)

4. Stowarzyszenie w 2024 r. dokonało refundacji wydatków na realizację zadań powierzonych Umową w kwocie 9754,44 zł zawyżonej o 1 943,04 zł, co dotyczyło:

- refundacji w dniu 30 stycznia 2024 r. na kwotę 4537,99 zł za trzy²⁹ faktury pomimo, że jedna z faktur na kwotę 1295,79 zł została opłacona 26 stycznia 2024 r. z rachunku dotacyjnego,
- refundacji w dniu 18 kwietnia 2024 r. na kwotę 5216,45 zł za trzy³⁰ faktury pomimo, że jedna z faktur na kwotę 647,25 zł została opłacona 5 kwietnia 2024 r. z rachunku dotacyjnego.

Księgowa dokonująca w Stowarzyszeniu rozliczeń środków dotacji wyjaśniła, że błędy wynikały z opóźnienia przelewów przez Dysponenta transzy dotacji, a refundacji dokonano zaraz po otrzymaniu transzy nie uzgadniając tego przelewu z wyciągiem bankowym. Błędy były wynikiem niepoprawnej informacji podanej przez Biuro Projektu.

W wyniku kontroli kwota 1943,04 zł została zwrócona na konto dotacyjne.

(akta kontroli str. 732-768, 776-778)

5. Stowarzyszenie, niezgodnie z 13 ust. 2 Umowy nie zwróciło pełnej kwoty niewykorzystanej dotacji, co dotyczyło:

²⁹ Faktura VAT nr 234010208401 na kwotę 1660,58 zł, faktura VAT nr 234017204771 na kwotę 1581,62 zł i faktura VAT nr 234024204511 na kwotę 1295, 79 zł.

³⁰ Faktura VAT nr 15/03/2024 na kwotę 3720 zł, faktura VAT nr 2426310110017618 na kwotę 849,20 zł, faktura VAT nr 2426309410014424 na kwotę 647,25 zł.

a/ niedokonania zwrotu niewykorzystanej w 2023 r. dotacji w kwocie 425,06 zł, Stowarzyszenie dokonało zwrotu niewykorzystanej w 2023 r. dotacji w kwocie 22 138,50 zł, podczas gdy kwota niewykorzystanej dotacji wyniosła 22 563,56 zł (w sprawozdaniach z wykorzystania dotacji za 2023 rok wykazano wydatki kwalifikowalne w kwocie: 138 242,93 zł za I półrocze i 136 023,51 zł za II półrocze 2023 r. - łącznie wydatki w 2023 r. wyniosły zatem 274 266,44 zł. z przekazanej przez Dysponenta kwoty 296 830 zł.

(akta kontroli str. 766-768, 815-818)

Księgowa wyjaśniła, że na koncie dotacyjnym na dzień 31 grudnia 2023 r. pozostało 22 138,50 niewykorzystanych środków finansowych. Po analizie sprawozdań za pierwsze i drugie półrocze 2023 r. okazało się, że różnica między środkami rzeczywiście wykorzystanymi a niewykorzystanymi wynosi 428,06 zł. Kwota ta stanowi środki niekwalifikowane, które winny zostać zwrócone z konta głównego Stowarzyszenia na konto Projektu, czego nie wykonano przez niedopatrzenie.

Kwotę 428,06 zł wraz z odsetkami przelano na konto dotacyjne w dniu 31 października 2024 r. łącznie 483 zł.

(akta kontroli str.976-977a)

b/ niedokonania zwrotu 1,3 zł. Stowarzyszenie dokonało zwrotu niewykorzystanej części dotacji w dniu 30 grudnia 2023 r. w kwocie 19 933,65 zł, a w dniu 15 stycznia 2024 r. w kwocie 2 204,85 zł (łącznie 22 138,5 zł). Kwota 1,3 zł pozostała na koncie dotacyjnym nie została zwrócona na konto Dysponenta.

Księgowa wyjaśniła, że różnica powstała w wyniku błędnego wyliczenia kwoty zwrotu niewykorzystanej dotacji.

W dniu 29 października 2024 r. Stowarzyszenie dokonało zwrotu kwoty 1,3 zł wraz z odsetkami - łącznie 1,62 zł.

(akta kontroli str. 815-818, 969-973)

6. Stowarzyszenie przekroczyło w 2023 r. o kwotę 5 106,08 zł określony § 4 ust. 3 Umowy limit kosztów administracyjnych, a także nie zwróciło kwoty przekroczenia na rachunek Dysponenta. Koszty administracyjne w kwocie 67,2 tys. zł stanowiły 24,5% z 274 266,44 zł poniesionych w 2023 r. wydatków kwalifikowalnych. Zgodnie z § 4 ust. 3 Umowy w rocznym rozliczeniu końcowym koszty kwalifikowalne nie mogą przekroczyć wskazanego odsetka (nie więcej niż 25%) wartości wydatków poniesionych w ramach realizacji przedmiotu Umowy i uznanych za kwalifikowalne przy rozliczeniu dotacji.

Ponadto zgodnie z § 12 ust. 1 Umowy Stowarzyszenie miało obowiązek zwrotu niewykorzystanej kwoty dotacji obejmującej zarówno wydatki merytoryczne, jak i koszty administracyjne. Koszty administracyjne w wysokości 5 106,08 zł nie zostały zwrócone do Dysponenta.

Księgowa i Prezes wyjaśnili, że zgodnie z Umową koszty administracyjne rozliczane są w rocznym rozliczeniu końcowym. Dysponent do dnia zakończenia kontroli NIK nie dokonał rozliczenia końcowego dotacji za rok 2023, co skutkuje nierozliczeniem kosztów administracyjnych za ten rok.

(akta kontroli str. 77-78, 579, 638, 766, 979-985)

NIK zauważa, że w sprawozdanie z wykonania umowy za 2023 r. obejmuje rozliczenie dotacji w zakresie rzeczowo-finansowym (§ 11 ust. 3 Umowy), a w rocznym rozliczeniu końcowym koszty administracyjne nie mogą przekroczyć określonego w Umowie odsetka wartości wydatków poniesionych

w ramach realizacji przedmiotu Umowy i uznanych za kwalifikowalne przy rozliczeniu dotacji. Stowarzyszenie było zatem zobowiązane dokonać zwrotu do Dysponenta Funduszu niewykorzystanej kwoty dotacji (§ 12 ust. 1 Umowy), a także przekazać rozliczenie dotacji w zakresie rzeczowo-finansowym (§ 11 ust. 3 Umowy). Jednocześnie stwierdzony sposób sporządzania w Stowarzyszeniu dokumentacji finansowo – księgowej wymaga, w ocenie NIK, wprowadzenia w Stowarzyszeniu rozwiązań organizacyjnych zapewniających ich właściwą realizację.

7. Realizacja przez Stowarzyszenie niektórych wymaganych Umową obowiązków sprawozdawczych odbywała się w sposób niepełny i nieodzwierciedlający faktycznego stanu realizacji Umowy co polegało na:

- przekazywaniu wykazów osób, którym udzielono pomocy, stanowiących - na podstawie § 11 ust. 3 Umowy - załącznik do sprawozdań z wykonania Umowy, zawierających kwoty udzielonej pomocy częściowo niezgodne z kwotami pomocy wynikającymi z kart pomocy udzielonej podopiecznym co dotyczyło:

- wykazu do sprawozdania za I półrocze 2023 r., w którym wartość udzielonego wsparcia zawyżono na kwotę 855 zł (Wsparcie dot. kompetencji społecznych) oraz zaniżono na łączną kwotę 945 zł (w tym: 825 zł - Wsparcie dot. kompetencji społecznych oraz 120 zł - „Wsparcie dot. poradnictwa prawnego i promocji zatrudnienia);

- wykazu do sprawozdania za II półrocze 2023 r., w którym wartość udzielonego wsparcia zawyżono na kwotę 276,99 zł (w tym: 220 zł Wsparcie dot. kompetencji społecznych oraz 56,99 zł – Pomoc rzeczowa) oraz zaniżono na kwotę 220 zł (Wsparcie dot. kompetencji społecznych);

- wykazu do sprawozdania za I półrocze 2024 r., w którym wartość udzielonego wsparcia zawyżono na kwotę 310 zł (w tym: 130 zł - Wsparcie dot. kompetencji społecznych oraz 180 zł - Wsparcie dot. poradnictwa prawnego i promocji zatrudnienia) oraz zaniżono na kwotę 540 zł - Wsparcie dot. poradnictwa prawnego i promocji zatrudnienia).

Łącznie w wykazach załączonych do sprawozdań za okres 2023 r. – I półrocze 2024 r. wartość udzielonego wsparcia zawyżono na kwotę 1498,98 zł oraz zaniżono na kwotę 1705 zł.

Błędy zostały skorygowane w wykazie przekazanym 25 sierpnia 2024 r.

Prezes wyjaśnił, że w wykazie osób do sprawozdania za II półrocze 2023 r. popełniono błąd. Według wyjaśnień Beaty Struzińskiej - Osoby Pierwszego Kontaktu niezgodność danych kwotowych w wykazach w stosunku do danych wynikających z kart udzielonej pomocy została spowodowana niedopatrzeniem specjalistów udzielających pomocy oraz początkową nieumiejętnością obchodzenia się z nową dokumentacją dotyczącą podopiecznych. Nieścisłości te specjaliści starali się eliminować wraz z postępem czasu i nabierania praktyki w stosowaniu nowych dokumentów. Ponadto Beata Struzińska wyjaśniła, że w końcowym miesięcznym rozliczeniu ani razu nie przekroczono kwoty należnej specjalistom do wypłaty za przepracowany miesiąc.

Wyjaśnienia nie uzasadniają realizacji ww. obowiązków sprawozdawczych w sposób nieodzwierciedlający faktycznego stanu realizacji Umowy. Na występowanie braków i rozbieżności danych w dokumentacji załączonej do Sprawozdań Stowarzyszenia za I i II półrocze 2023 r. (wykazy i wnioski osób, którym udzielono pomocy), w tym na rozbieżności kwot udzielonej pomocy wskazywał także Dysponent w uwagach do ww. sprawozdań.

W ocenie NIK stwierdzony sposób realizacji obowiązków sprawozdawczych wymaga wprowadzenia w Stowarzyszeniu rozwiązań organizacyjnych zapewniających ich właściwą realizację.

(akta kontroli str. 390, 1136-1139, 1068-1074. 1162-1171)

8. Ustalenia kontroli wskazują na nieskuteczność nadzoru koordynatora działań projektu nad realizacją Umowy w zakresie sporządzania dokumentacji finansowo – księgowej oraz realizacji obowiązków sprawozdawczych .

Koordinator projektu wyjaśnił, że nadzór nad budżetem realizowanego Projektu prowadzi systematycznie i co najmniej raz w tygodniu kontroluje wydatki, ustalił organizację pracy specjalistów i jest wykonywana zgodnie z ustaleniami, a jeżeli były odstępstwa to zostały wyeliminowane. Na bieżąco śledzi stopień realizacji projektu co ma odzwierciedlenie w II połowie 2024 r. poprzez kierowanie podopiecznych na kursy zawodowe podnoszące kwalifikacje, problemy rozwiązuje na bieżąco poprzez konsultacje z personelem, współpracuje z księgową poprzez akceptację faktur, comiesięczne wykazy osób, którym udzielono pomocy prowadzi we współpracy z osobą pierwszego kontaktu, która jest codziennie w Domu Pomocy Emaus.

(akta kontroli str. 989-992)

NIK zauważa, że pomimo podejmowanych działań ustalenia kontroli w ww. zakresie wykazały, że nadzór koordynatora był niewystarczający.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Wnioski	1. Pełna i terminowa realizacja obowiązku informowania właściwych kuratorów, sądów, zakładów karnych i aresztów śledczych o świadczonej pomocy, 2. Wprowadzenie rozwiązań organizacyjnych zapewniających realizację wszystkich obowiązków sprawozdawczych w sposób odzwierciedlający faktyczny stan realizacji Umowy. 3. Dokonanie zwrotu kosztów administracyjnych w części przekraczającej określony w Umowie odsetek wartości wydatków poniesionych w ramach realizacji przedmiotu Umowy i uznanych za kwalifikowalne przy rozliczeniu dotacji. 4. Wzmoczenie nadzoru koordynatora działań projektu nad realizacją Umowy w zakresie sporządzania dokumentacji finansowo – księgowej oraz obowiązków sprawozdawczych.
Uwagi	Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury w Gdańsku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwag i wykonania
wniosków

z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Gdańsk, 5 lutego 2025 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku

Kontrolerzy
Agnieszka Solecka
Doradca prawny

Dyrektor

Tomasz Słaboszowski

/-/

/-/

.....
podpis

.....
podpis

Ewa Jasiurska
Doradca prawny

/-/

.....
podpis